ᲞᲠᲝᲚᲔᲢᲐᲠᲔᲑᲝ ᲧᲕᲔᲚᲐ ᲥᲕᲔᲧᲜᲘᲡᲐ, ᲨᲔᲔᲠᲗᲓᲘᲗ!

ᲙᲝᲛᲔᲣᲜᲘᲡᲢᲘ

ᲒᲐᲖᲔᲗᲘ ᲒᲐᲛᲝᲓᲘᲡ 1920 ᲬᲚᲘᲡ 3 ᲘᲕᲜᲘᲡᲘᲓᲐᲜ

ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲙᲝᲛᲣᲜᲘᲡᲢᲣᲠᲘ ᲞᲐᲠᲢᲘᲘᲡ ᲪᲔᲜᲢᲠᲐᲚᲣᲠᲘ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲢᲘᲡ, ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲡᲡᲠ ᲣᲛᲐᲦᲚᲔᲡᲘ ᲡᲐᲑᲭᲝᲡ ᲓᲐ ᲛᲘᲜᲘᲡᲢᲠᲗᲐ ᲡᲐᲑᲭᲝᲡ ᲝᲠ�გᲐᲜᲝ

КОМУНИСТИ — ОРГАН ЦК КП ГРУЗИИ, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ГРУЗИНСКОЙ ССР

№ 207 (20548) — ᲮᲣᲗᲨᲐᲑᲐᲗᲘ, 7 ᲡᲕᲘᲢᲔᲛᲑᲔᲠᲘ, 1989 ᲬᲚᲘ. — ᲤᲐᲡᲘ 3 ᲙᲐ�პ.

ᲓᲐᲕᲘᲪᲕᲐᲗ ᲛᲨᲠᲝᲛᲔᲚᲗᲐ ᲘᲜᲢᲔᲠᲔᲡᲔᲑᲘ

ᲥᲕᲔᲧᲜᲘᲡ ახლანდელ, უაღრესად დაძაბულ საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ და სოციალურ-ეკონომიკურ ვითარებაში საბჭოთა პროფკავშირების გადაუდებელ ამოცანებს განიხილავს საკავშირო პროფსაბჭოს IV პლენუმი, რომელიც 5 სექტემბერს გაიხსნა მოსკოვში.

სსრ კავშირის ყველაზე მასობრივი საზოგადოებრივი ორგანიზაციის წარმომადგენლებმა, რომელიც 140 მილიონზე მეტ მშრომელს აერთიანებს, აღნიშნეს, რომ რადიკალური ცვლილებები საბჭოთა საზოგადოების ყველა სფეროში რთულად და წინააღმდეგობრივად მიმდინარეობს. მშრომელებს დღეს აშკარად არ აძლევს ელს ის, თუ როგორ, რა ტემპით მიმდინარეობს გარდაქმნა, რომ ეკონომიკური რეფორმის განხორციელების ღონისძიებებს ეაუმჯობესებელი, სანახევრო ხასიათი აქვთ. მართვის სხვადასხვა დონეზე ყოველგვარი საბაბით ბრკოლდება მეურნეობრობის ახალ ფორმებზე გადასვლა, ილახება შრომითი კოლექტივების კანონიერი უფლებები.

ამ პირობებში მძაფრდება ტრადიციული საზოგადოებრივი სტრუქტურების, მათ შორის პროფკავშირებისადმი ნდობის სერიოზული კრიზისი. მუშათა შორის ფართოდ გავრცელდა აზრი, რომ ისინი მოკლებული არიან სოციალურ-ეკონომიკურ გადაწყვეტილებათა მიღებაზე და მათი შესრულებისადმი კონტროლის განხორციელებაზე ზემოქმედების რეალურ ბერკეტებს. ყოველივე ამან მუშათა კლასი აიძულა გარდაქმნის წლებში პირველად დამოუკიდებლად გამოსულიყო თავისი სოციალურ-ეკონომიკური უფლებებისა და ინტერესებისათვის ბრძოლის ასპარეზზე. ქვეყანა შეაზანზარა მეშახტეების მასობრივმა გაფიცვებმა, კოლექტიურმა კონფლიქტებმა სახალხო მეურნეობის მთელ რიგ სხვა დარგებსა და რეგიონებში.

ახლანდელმა პლენუმმა პასუხი უნდა გასცეს დროის ამ გამოწვევას.

— პროფკავშირი იყო, არის და იქნება მშრომელთა გაერთიანების, სოლიდარობის ლენინური სკოლა, მეურნეობრიობისა და მართვის სკოლა, — აღნიშნა მოხსენებით გამოსულმა საკავშირო პროფსაბჭოს თავმჯდომარემ ს. ა. შალაევმა. — ამასთან ერთად დრო ჩვენგან მოითხოვს პრინციპულად ახალ მიდგომას საკუთარი ფუნქციების განხორციელებისადმი, მკვეთრ შემობრუნებას მშრომელი კაცის კანონიერი უფლებებისა და ინტერესების დაცვისაკენ, სხვაგვარ — უფრო დამოუკიდებელ და პრინციპულ ურთიერთობას სახელმწიფო თუ სამეურნეო ორგანოებთან, სახალხო დეპუტატთა საბჭოებთან ცენტრში და ადგილებზე.

საკავშირო პროფსაბჭოს პლენუმის განსახილველად გამოაქვს წინადადება იმის თაობაზე, რომ პროფკავშირული კომიტეტები განთავისუფლდნენ უშუალო ორგანიზატორული საწარმოო-მასობრივი მუშაობისგანაც და მთელი რიგი მათთვის არადამახასიათებელი ფუნქციებისაგანაც, მათ შორის იმ ფუნქციებისაგან, რომლებსაც თავს იხვევენ ადგილობრივი პარტიული, საბჭოთა და სამეურნეო ორგანოები. არავის არ აქვს უფლება აიძულოს პროფკავშირები იმუშაონ სხვა საზოგადოებრივი ფორმირებების, ადმინისტრაციულ-სამეურნეო პერსონალის ნაცვლად და ამით ჩამოაშორონ ისინი თავისი ცენტრალური, უმაღლესი ამოცანის შესრულებას — მშრომელი კაცის კანონიერი ინტერესების დაცვას.

დასასრულ რა პროფკავშირების განსაკუთრებული შეშფოთების საგნად ქვეყნის მთელ რიგ რეგიონებში ეროვნებათშორისი ურთიერთობის გამწვავება, მომხსენებელმა თქვა:

— ჩვენ მხარს ვუჭერთ თანასწორ შრომითს, მოქალაქეობრივ და პოლიტიკურ უფლებებს, ყველა საბჭოთა მოქალაქის სოციალურ დაცულობას, ყველა ჩვენს მოკავშირე და ავტონომიურ რესპუბლიკაში ეროვნების, საცხოვრებელი ადგილის, სარწმუნოების ან პოლიტიკური, საზოგადოებრივი თუ არაფორმალური გაერთიანებებისადმი კუთვნილების მიუხედავად. ჩვენ მხარს ვუჭერთ ჩვენი საშობლოს მთელი მრავალეროვანი ოჯახის ერთიანობას. დღე, დღესაც იყოს ეს ჩვენი მოთხოვნა, საკავშირო პროფსაბჭოს პლენუმის განაწესი ყველა პროფკავშირული ორგანიზაციისადმი, პროფკავშირების განაწესი მომავალი სახალხო დეპუტატების. ყველა დონის საბჭოებისადმი.

პლენუმი ორ დღეს გასტანს. გარდაქმნის მიმდინარე ეტაპზე პროფკავშირების უპირველესი ამოცანებისა და „სსრ კავშირის პროფესიული კავშირების უფლებების შესახებ“ კანონპროექტის განხილვის გარდა, მისმა მონაწილეებმა ერთმანეთს უნდა გაუზიარონ აზრი პროფკავშირული ცხოვრების, პირველადი ორგანიზაციების მუშაობის შემდგომი დემოკრატიზაციის შესახებ, პროფკავშირებისგან სსრ კავშირის სახალხო დეპუტატთა ჯგუფის მუშაობის შესახებ.

პლენუმის მუშაობაში მონაწილეობდნენ სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პოლიტბიუროს წევრი, ცენტრალური კომიტეტის მდივანი ვ. მ. ჩებრიკოვი, სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარის პირველი მოადგილე ლ. ა. ვორონინი, სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პარტიული მშენებლობისა და საკადრო მუშაობის განყოფილების გამგის პირველი მოადგილე ე. ზ. რაზუმოვი. (ᲡᲐᲙᲓᲔᲡᲘ).

ᲡᲐᲙᲓᲔᲡᲘᲡ ᲪᲜᲝᲑᲐ

ᲛᲘᲤᲠᲘᲜᲐᲕᲡ „ᲡᲝᲘᲣᲖ ᲢᲛ-8“

ᲔᲠᲝᲕᲜᲣᲚᲘ ᲑᲘᲑᲚᲘᲝᲗᲔᲙᲐ

ᲑᲐᲘᲙᲝᲜᲣᲠᲘᲡ ᲙᲝᲡᲛᲝᲓᲠᲝᲛᲘ. „ᲡᲝᲘᲣᲖ ᲢᲛ-8“ ᲙᲝᲡᲛᲝᲡᲣᲠᲘ ᲮᲝᲛᲐᲚᲓᲘᲡ ᲔᲙᲘᲞᲐᲟᲘ — ა. სერებროვი და ა. ვიქტორენკო გაფრენის წინ.

ᲡᲐᲙᲓᲔᲡ-ᲡᲐᲥᲘᲜᲤᲝᲠᲛᲘᲡ ტელეფოტო.

ᲙᲝᲡᲛᲝᲡᲣᲠᲘ სივრცის კვლევის პროგრამის შესაბამისად, 1989 წლის 6 სექტემბერს 01 საათსა და 38 წუთზე მოსკოვის დროით საბჭოთა კავშირში გაუშვეს კოსმოსური ხომალდი „სოიუზ ტმ-8“, რომელსაც პილოტობს ეკიპაჟი ხომალდის მეთაურის, საბჭოთა კავშირის გმირის, სსრ კავშირის კოსმონავტი მფრინავის ალექსანდრე ალექსანდრეს ძე სერებროვის შემადგენლობით.

ფრენის პროგრამით გათვალისწინებულია „მირ“ ორბიტულ კომპლექსთან „სოიუზ ტმ-8“ ხომალდის შეპირაპირება და სადგურში დაგეგმილი გამოკვლევებისა და ექსპერიმენტების მოწყობა.

ტელემეტრიული ინფორმაციის მონაცემებით, ხომალდის საბორტო სისტემები ნორმალურად მუშაობს.

კოსმონავტები ვიქტორენკო და სერებროვი თავს კარგად გრძნობენ.

„მირ“ კომპლექსთან „სოიუზ ტმ-8“ ხომალდის შეპირაპირება 8 სექტემბრისათვის არის განზრახული.

ᲐᲚᲔᲥᲡᲐᲜᲓᲠᲔ ᲡᲢᲔᲤᲐᲜᲘᲡ ᲫᲔ ᲕᲘᲥᲢᲝᲠᲔᲜᲙᲝ

ᲡᲐᲑᲭᲝᲗᲐ კავშირის გმირი, სსრ კავშირის კოსმონავტი მფრინავი ალექსანდრე სტეფანეს ძე ვიქტორენკო დაიბადა 1947 წლის 29 მარტს ჩრდილოეთ ყაზახეთის ოლქის სერგეევკის რაიონის სოფელ ოლგინკაში.

1969 წელს ორენბურგის ი. ს. პოლბინის სახელობის მფრინავთა უმაღლესი სამხედრო საავიაციო სასწავლებლის დამთავრების შემდეგ მსახურობდა სამხედრო-საჰაერო ძალებში. საფრენოსნო მუშაობის დროს აითვისა ათი ტიპის თვითმფრინავი. აქვს „პირველი კლასის სამხედრო“ მფრინავისა“ და „მესამე კლასის გამოცდილი მფრინავის“ კვალიფიკაცია.

ა. ს. ვიქტორენკო საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის წევრია 1968 წლიდან.

ალექსანდრე ვიქტორენკო კოსმონავტთა რაზმში ჩარიცხეს 1978 წელს. მან კოსმოსში პირველად იფრინა 1987 წლის იულისში საბჭოთა კავშირ-სირიის ეკიპაჟის მეთაურად, რომელიც აწყობდა გამოკვლევებსა და ექსპერიმენტებს „მირ“ კომპლექსში. მინიჭებული აქვს „მესამე კლასის კოსმონავტის“ კვალიფიკაცია.

ᲐᲚᲔᲥᲡᲐᲜᲓᲠᲔ ᲐᲚᲔᲥᲡᲐᲜᲓᲠᲔᲡ ᲫᲔ ᲡᲔᲠᲔᲑᲠᲝᲕᲘ

ᲡᲐᲑᲭᲝᲗᲐ კავშირის გმირი, სსრ კავშირის კოსმონავტი მფრინავი ალექსანდრე ალექსანდრეს ძე სერებროვი დაიბადა 1944 წლის 15 თებერვალს მოსკოვში.

1967 წელს დაამთავრა მოსკოვის ფიზიკა-ტექნიკური ინსტიტუტი. შემდეგ ცხრა წლის მანძილზე ეწეოდა მეცნიერულ საქმიანობას ამ ინსტიტუტის ერთ-ერთ კათედრაზე.

1976 წლიდან ტექნიკის მეცნიერებათა კანდიდატი ა. ა. სერებროვი მუშაობს სამეცნიერო საწარმოო გაერთიანება „ენერგიაში“. მან თავი გამოიჩინა როგორც ტექნიკურად წიგნიერმა და ინიციატივიანმა თანამშრომელმა, რომელსაც შეუძლია დამოუკიდებლად გადაწყვიტოს რთული საინჟინრო და სამეცნიერო ამოცანები. მონაწილეობდა კოსმოსური აპარატების შემუშავებაში, გამოცდებსა და ფრენის უზრუნველყოფაში.

ა. ა. სერებროვი საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის წევრია 1976 წლიდან.

კოსმონავტთა რაზმში იგი ჩაირიცხა 1978 წელს.

ალექსანდრე ალექსანდრეს ძე სერებროვმა ორჯერ იფრინა კოსმოსში: პირველად — 1982 წლის აგვისტოში „სოიუზ ტ-7“ ხომალდით და „სალუტ-7“ ორბიტული სადგურით, მეორედ — 1983 წლის აპრილში „სოიუზ ტ-8“ ხომალდით. მინიჭებული აქვს „მესამე კლასის კოსმონავტის“ კვალიფიკაცია.

ა. ა. სერებროვი საკავშირო ახალგაზრდული აეროკოსმოსური საზოგადოება „სოიუზის“ პრეზიდენტია.

ᲨᲔᲮᲕᲔᲓᲠᲐ ᲟᲣᲠᲜᲐᲚᲘᲡᲢᲔᲑᲗᲘᲡ

მ. ს. ᲒᲝᲠᲑᲐᲩᲝᲕᲘᲡᲐ და მ. ტეტჩერის მომავალმა სამუშაო შეხვედრამ, რომელიც მოეწყობა მოსკოვში მიმდინარე თვეში, ჟურნალისტთა დიდი ინტერესი გამოიწვია. სსრ კავშირის საგარეო საქმეთა სამინისტროს პრესცენტრში 5 სექტემბერს გაიმართა საერთაშორისო პოლიტიკის მიმდინარე საკითხებისადმი მიძღვნილი ბრიფინგი. უმაღლესი დონის მომავალი კონტაქტის მნიშვნელობა, აღნიშნა სსრ კავშირის საგარეო საქმეთა სამინისტროს ინფორმაციის I სამმართველოს უფროსის პირველმა მოადგილემ ვ. პ. პერფილევმა, განსაზღვრება მსოფლიოში მზარდი მეტად რთული პროცესებით. თუმცა ლონდონში საბჭოთა ხელმძღვანელის ოფიციალური ვიზიტიდან ხუთ თვეზე ცოტა მეტი გავიდა, ამ პერიოდში როგორც ევროპაში, ისე მსოფლიო მასშტაბის უამრავი დიდი მოვლენა მოხდა. ამან პოლიტიკური საათის შემოწმების, შეფასებათა შეჯერბების სურვილი გაგვიღვიძა.

საბჭოთა კავშირ-ბრიტანეთის კონტაქტების დინამიკა, ორი ქვეყნის კავშირურთიერთობის მრავალპლანიანობა მოითხოვს აქ მიმდინარე პროცესების გაღრმავებულ ანალიზს, საჭირო კორექტივების შეტანას, წამოჭრილი პრობლემების დაძლევას. საბჭოთა მხარე მზად არის სერიოზული კონსტრუქციული საუბრისათვის. დარწმუნებული ვართ, რომ სსრ კავშირისა და დიდი ბრიტანეთის ხელმძღვანელთა ახალი შეხვედრა ისეთივე სასარგებლო და პროდუქტიული იქნება, როგორც ყველა წინა შეხვედრა იყო, ხაზგასმით აღნიშნა სსრ კავშირის საგარეო საქმეთა სამინისტროს წარმომადგენელმა.

ჟურნალისტებს აცნობეს, რომ გაიმართება სსრ კავშირის საგარეო საქმეთა მინისტრის ე. ა. შევარდნაძისა და ამერიკის შეერთებული შტატების სახელმწიფო მდივნის ჯ. ბეიკერის შეხვედრა, რომლის დროსაც განიხილავენ საბჭოთა კავშირ-ამერიკის ურთიერთობის დღის წესრიგში მდგომი საკითხების მთელ კომპლექსს. კერძოდ, ეს არის განიარაღების საკითხები, რეგიონალური, ორმხრივი ტრანსეროვნული და ჰუმანიტარული პრობლემები, ეკონომიკური ურთიერთობის ზოგიერთი ასპექტი.

განმარტა რა მსოფლიოს პოლიტიკური მოვლენები, სსრ კავშირის საგარეო საქმეთა სამინისტროს წარმომადგენელმა აღნიშნა, რომ საბჭოთა კავშირში შეშფოთება გამოიწვია კვიპროსის პრობლემის გადაჭრის ძიების საქმეში ბოლო დროს წამოჭრილმა ახალმა სირთულეებმა. ჩვენ ნეგატიურად ვეკიდებით ნებისმიერ მოქმედებას, რომელიც ართულებს თემთაშორის დიალოგს, და ვიმედოვნებთ, რომ გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის ხელშეწყობით დაინტერესებული მხარეები პასუხისმგებლობის სულისკვეთებით მიაგნებენ შექმნილი მდგომარეობიდან გამოსავალს და თემთაშორისი მოლაპარაკება განახლდება, თქვა ვ. პ. პერფილევმა. მან დაადასტურა, რომ თანამიმდევრულად უჭერენ მხარს კვიპროსის საკითხში გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გენერალური მდივნის ძალისხმევას „კეთილი სამსახურის“ მისიის ფარგლებში, რაც მას დაავალა უშიშროების საბჭომ.

შეეხო რა ავღანეთის პრობლემას, სსრ კავშირის საგარეო საქმეთა სამინისტროს წარმომადგენელმა განაცხადა, რომ ავღანეთის ეგრეთ წოდებულმა „გარდამავალმა მთავრობამ“ კიდევ ერთხელ სცადა სამხედრო გზით რაღაცნაირად დამკვიდრდეს ქვეყნის ტერიტორიაზე. ამ ცდას სხვა არანაირი შედეგი არ მოუტანია გარდა იმისა, რომ ორივე მხარემ ახალი მსხვერპლი გაიღეს, და უწინარეს ყოვლისა — თვით მეამბოხეებმა. ავღანეთის არმიამ მძლავრი დარტყმებით მდგომარეობა ჰოსტთან და ჯალალაბადთან სტაბილური გახადა. მეთვალყურენი ავღანეთში ახლა პრაქტიკულად ერთსულოვნად არ აძლევენ მაღალ შეფასებას „გარდამავალი მთავრობის“ სამხედრო ეფექტიანობას. მეამბოხეთა ბევრი რაზმი, რომლებიც უმეტესად გლეხობისაგან შედგება, გადადის მთავრობის მხარეზე, რადგან იმედი დაკარგა, რომ მათ ლიდერებს შეუძლიათ უზრუნველყონ მშვიდობიანი ცხოვრება ქვეყანაში.

ჟურნალისტების წინაშე გამოვიდა სსრ კავშირის საგარეო საქმეთა სამინისტროს საერთაშორისო ჰუმანიტარული თანამშრომლობისა და ადამიანთა უფლებების სამმართველოს უფროსი ი. ა. რეშეტოვი, რომელმაც ილაპარაკა გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის ორგანოების — რასობრივი დისკრიმინაციის ლიკვიდაციის კომიტეტისა და ადამიანის უფლებათა კომისიის დისკრიმინაციის თვალთან აცილებისა და უმცირესობათა დაცვის ქვეკომისიის ჟენევაში ახლახან დამთავრებული ყოველწლიური სესიების შედეგების შესახებ.

* * *

სსრ კავშირის საგარეო საქმეთა სამინისტროს პრესცენტრში სსრ კავშირის საგარეო საქმეთა მინისტრის მოადგილეს ი. ა. როგაჩევს სთხოვეს განემარტა ფ. შაბშინას სტატია „შეიძლება თუ არა კორეის კვანძის გახსნა“ („იზვესტია“, მომდინარე წლის 1 სექტემბერი), რომელშიც ავტორი წინადადებას აყენებს დამყარდეს დიპლომატიური ურთიერთობა სსრ კავშირსა და სამხრეთ კორეას შორის. თავის პასუხში მინისტრის მოადგილემ ხაზგასმით აღნიშნა, რომ სტატია მხოლოდ ავტორის პირად აზრს ასახავს.

ეს არ არის საბჭოთა მთავრობის, სსრ კავშირის საგარეო საქმეთა სამინისტროს ოფიციალური პოზიცია, თქვა ი. ა. როგაჩევმა, ჩვენი გეზი კორეის საკითხში უცვლელია, არ ვაპირებთ დიპლომატიურად ვცნოთ სამხრეთ კორეა. ის ურთიერთობა, რომელიც ძირითადად გვაქვს საგაჭრო-ეკონომიკურ დარგში სამხრეთ კორეასთან, ეაზრკიელებთ არასამთავრობო დონეზე.

რა თქმა უნდა, „კორეის კვანძი“ აწუხებთ საბჭოთა ადამიანებს. იმის თაობაზე, თუ როგორ უნდა გაიხსნას იგი, ბევრი წინადადება წამოაყენა კორეის სახალხო-დემოკრატიული რესპუბლიკის მთავრობამ. ჩვენ მხარს ვუჭერთ ამ წინადადებებს. მთავარი, ჩვენი აზრით, ის არის, რომ აქტიურად შევუწყოთ ხელი ჩრდილოეთ და სამხრეთ კორეის დიალოგს.

(ᲡᲐᲙᲓᲔᲡᲘ)

ᲡᲐᲥᲕᲔᲒᲬᲐᲠᲛᲝᲔᲒᲐ: ᲓᲐᲛᲙᲕᲠᲔᲚᲘᲡᲣᲠᲘ ᲣᲒᲐᲜᲘ

ᲛᲔᲥᲐᲜᲘᲖᲐᲪᲘᲝᲠᲗᲐ ᲡᲘᲪᲮᲚᲘᲡ ᲓᲐ ᲡᲐᲥᲛᲔ ᲔᲠᲗᲘᲐ

ᲗᲔᲚᲔᲗᲨᲘ ᲯᲝᲒᲘᲡ ᲛᲐᲫᲚᲠᲘᲡᲐᲓ

ᲒᲐᲛᲝᲬᲐᲛᲗᲠᲔᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲨᲠᲣᲜᲐᲕᲔᲜ

ᲡᲐᲝᲪᲠᲐᲓ უხდება თელეთის მწვანე მინდვრებსა და მთათა ფერდობებს გაშლილი ლატვიური შავ-ჭრელი ჯიშის ძროხის ჯოგი. შორიდან გეგონებათ დედამიწა ყვავისო. ვერა და ვერ გამრავლდა მასიურად ეს ჯიში ჩვენს რესპუბლიკაში. თუმცა მრავალ რაიონში შემოიყვანეს, დღეს ბევრგან ერთსაც ვეღარ ნახავთ. მაგრამ ეს ცალკე მსჯელობის თემაა და ისევ გარდაბნის რაიონის თელეთის ექსპერიმენტულ მეურნეობას დავუბრუნდეთ. აქ შავ-ჭრელი ჯიშის 800 ფური ჰყავთ. ვინ იცის, აქაც კარგად რომ არ შეესწავლათ მისი ბუნება და ხასიათი, ყოველნაირად არ შეეწყოთ მისთვის ხელი, ალბათ ვერც აქ იხეირებდნენ ეს მტაცებელ მომგებიანი, იშვიათი ჯიშის ფურები.

თელეთელებმა წლეულს სახელმწიფოს 2500 ტონა რძე უნდა მიეყიდონ და ეჭვი არავის ეპარება, რომ ამ შეკვეთას ისინი პირნათლად გაანაღდებენ. წლეულს ექვს თვეში მათ საგეგმო 1180 ტონის ნაცვლად ჩამოწველეს და ფადამოუშავებელ წარმოებაში მიიტანეს 1187 ტონა რძე, რომლის ცხიმიანობა 3,4 პროცენტს აღემატებოდა.

რაკი მეურნეობა მერძეული მიმართულებისაა, ბუნებრივია, წარმატებაც და ჩამორჩენაც ძირითადად (სხვა ფაქტორებთან შედარებით) მაინც საკვებზეა დამოკიდებული. სამწუხაროდ, წლეულს, გაუგონარმა გვალვებმა თავისი ძალა აგრძნობინეს საკვებმომპოვებლებს.

მაინც არ გატყდნენ, ღვთის მოწყალებას არ დაელოდნენ, თელეთელები, ცდილობენ უდანაკარგოდ გთიბონ გვალვას გადარჩენილი ნათესი თუ ბუნებრივი ბალახები. ამიტომაც საქმიანი სიტყვებს არ იშურებენ საკვებმომპოვებელი იჯარული ბრიგადის მომართ (ხელმძღვანელი — ქარუმა ასლამაზიშვილი). მისი წევრები, მექანიზატორები და მძღოლები უთენია მიდიან სათიბ-სამკალში და სანამ თვალი ჭრის, საქმეს არ ეშვებიან.

მოიჯარეებმა უკვე დაამზადეს და ფერმასთან დაზვინეს 2000 ტონა უხეში საკვები. მართალია, სახელმწიფო დავალება 3000 ტონას ითვალისწინებს, მაგრამ მაინც იმედიანად არიან, ამბობენ, რადაც უნდა დაგვიჯდეს, დავალებას მაინც შევასრულებთო. საგეგმო 6800-ის ნაცვლად დღეისათვის მხოლოდ 4200 ტონა სილოსი გვაქვს ჩადებული, მაგრამ ამ დავალებასაც გადაჭარბებით შევასრულებთ, რადგან ნაწვერალზე დათესილი სიმინდის აღება ეს-ეს არის დავიწყეთ. არადა ისეთი ბარაქიანია ის დალოცვილი, რომ წუთითაც არ გვეეჭვება გეგმის შესრულებაო, — ისე დამჯერებლად ამბობენ ბრიგადის წევრები: ვანო ძმანაშვილი, ბარდია მერაბოვი, ვალერი გურჩიანი, გელა სულხანიშვილი, ოთარ კენჭაძე და სხვები, რომ ექვს ვერ შეიტანთ. მითუმეტეს თუ იცი, რომ მექანიზატორი სიტყვის კაცია.

თურმე, მათ სამუშაო გაყოფილი არა აქვთ, ერთად ხნავენ, თესავენ, მკიან, თიბავენ, წნეხავენ, გადააქვთ, ზვინავენ და გამოზამთრებისათვის საიმედო პირობებს ქმნიან. მარტო მწვანე საკვები ყოველწლიურად ფურებს 10000 ტონა სჭირდებათ, მოჯარეებმა უკვე 9000 ტონა გათიბეს და მიზნიდეს ფერმაში. მათი მუყაითი შრომით არის რომ ყოველდღე მინდვრიდან პირდაპირ ფერმაში მიაქვთ ახლად გათიბული ცვრიანი იონჯა და ამ ყუათიანი ბალახით ფურებს მუდამ სავსე აქვთ საკვებურები.

მეურნეობაში კარგად დაგიხასიათებენ აგრეთვე მოზარდეულის გამომზრდელ იჯარულ ბრიგადას, რომელშიც 25-მდე კაცია გაერთიანებული (ხელმძღვანელი — გივი დალაქიშვილი), და იმასაც ეტყვიან, რომ ეს უბანი მეტად მნიშვნელოვანი „საამქროა“ მეურნეობისათვის, რომ აქ გამოზრდილი დეკეულებით ცვლიან გამოწუნებულ ფურებს, რომლებიც სახორციად ბარდება. წლეულს მეურნეობამ საგეგმო 80 ტონის ნაცვლად, სახელმწიფოს უკვე მიჰყიდა 90 ტონა ხორცი.

თურმე ხბორების გამომზრდელი მოიჯარეები ცალკე, დამოუკიდებლად უზრუნველყოფენ მოზარდს საკვებისათვის და მის დამზადებაში ტოლს არ უდებენ საკვებმომპოვებლთა იჯარულ ბრიგადას. როგორც პირველი, ისე მეორე იჯარული ბრიგადის წევრები ყოველთვის ხალისითა და დიდი მონდომებით შრომობენ. მაშინ კი, როცა საქმე სათადარიგო ნაწილებზე მიდგება, ერთგვარად მოიწყენენ ხოლმე. ამ მხრივ თურმე ძალიან უჭირთ და არც თანამედროვე ტექნიკითა და მექანიზმებით არიან `განებივრებული. მოგვაჩნია, რომ მოიჯარეებს ყველა პირობა უნდა შეეუქმნათ შრომისა და დასვენებისათვის, ეს გარდაქმნისა და დღეკანდელი აგრარული პოლიტიკის დიდი მხარდაჭერა იქნება.

ფაქტია, რომ იჯარული შრომა მარტო საქართველოში კი არა, საერთოდ, ნელა მიიკვლევს გზას. თელეთის მეურნეობაში კი ამ მხრივ ყველა ბარიერი თითქმის დაძლეულია. იჯარამ აქ მყარად მოიკიდა ფეხი. ეს კი იმის მაუწყებელია, რომ აქური მშრომელები წარმატებით გაართმევენ თავს მათს წინაშე მდგომი ამოცანების შესრულებას.

იჯარა სასიკეთოდ დაეტყო მეურნეობის მუშა-მოსამსახურეთა შრომის ანაზღაურებას. მაგალითად, საკვებმომპოვებელთა იჯარული ბრიგადის წევრები ყოველთვიურად (ავანსის სახით) 350-400 მანეთს იღებენ. ხოლო სამეურნეო წლის დამთავრების შემდეგ, როცა მათ შიერ გაწეული შრომის შედეგები დაჯამდება, წინასწარი განგარიშებით, თითოეულის ჯამგირი თვეში 500-600 მანეთი გამოვა. თელეთის ექსპერიმენტულ მეურნეობაში მუშა-მოსამსახურეთა სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესებისათვის მნიშვნელოვანი ნაბიჯი გადადგეს, მაგრამ კვლავ ბევრია გასაკეთებელი. იმედია ამ მიმართებითაც საქმე სასიკეთოდ წარიმართება.

ᲠᲝᲚᲐᲜᲓ ᲑᲐᲡᲘᲚᲐᲨᲕᲘᲚᲘ,

„ᲙᲝᲛᲣᲜᲘᲡᲢᲘᲡ“ ᲡᲞᲔᲪ. ᲙᲝᲠ.

* * *

ᲡᲣᲠᲐᲗᲔᲑᲖᲔ: მწვანე საკვების აღება; მოწინავე საკვებმომპოვებლები (მარჯვნიდან მარცხნივ): მექანიზატორი ᲕᲐᲡᲘᲚ ᲫᲣᲫᲘᲐᲨᲕᲘᲚᲘ, მძღოლი ᲝᲗᲐᲠ ᲛᲔᲠᲐᲑᲝᲕᲘ და მექანიზატორი ᲕᲐᲟᲐ ᲡᲣᲮᲘᲢᲐᲨᲕᲘᲚᲘ.

ᲛᲘᲮᲔᲘᲚ ᲙᲕᲘᲠᲘᲙᲐᲨᲕᲘᲚᲘᲡ („ᲙᲝᲛᲣᲜᲘᲡᲢᲘ“) ᲤᲝᲢᲝ.

ᲙᲐᲮᲔᲗᲘᲡ ᲖᲕᲠᲔᲑᲨᲘ

ᲓᲔᲓᲘᲗᲘᲓᲔᲚᲘ სულ უფრო ჩაღდება რთველი კახეთის მეურნეობებსა და მოსახლეობის საკარმიდამო ნაკვეთებში. საგარეჯოს რაიონის გამოკლებით რთველი გაჩაღებულია პრაქტიკულად კახეთის ყველა რაიონში.

6 სექტემბრის მონაცემების მიხედვით რეგიონში სულ მოკრეფილია 47.358 ტონა ყურძენი. გუშინ მიმღებ პუნქტებში მიიტანეს ხუთი ათასი და მეტი ტონა ყურძენი. გურჯაანის რაიონში მოკრიფეს ორი ათას ტონაზე მეტი, სიღნაღის რაიონში — 680, ფიროსმანის რაიონში — 1.460, თელავის რაიონში — 2.770, ყვარლის რაიონში — 2.190, ლაგოდეხის რაიონში — 690 ტონა ყურძენი.

განსაკუთრებით მაღალი შაქრიანობა მიიღეს გურჯაანის რაიონში — 19,8 პროცენტი; სიღნაღისა და წითელწყაროს რაიონებში — შესაბამისად — 19,2 პროცენტი, ლაგოდეხის რაიონში — 18,5 პროცენტი.

მოცემული პერიოდისათვის მთელი აღებული მოსავალი 4.559 ტონა ყურძენი მოსახლეობისაგან შემოვიდა.

პასუხსაგებ გამრცდას აბარებენ რესპუბლიკის მიწათმოქმედები მომდინარე სეზონში. ხანგრძლივმა გვალვამ, გაზაფხულისა და ზაფხულის სიტყვამ დიდ ფართობებზე დააზიანა ვაზი. მიუხედავად ამისა, ბევრ მეურნეობაში, მაგალითად, გურჯაანის რაიონის სოფელ ველისციხის კოლმეურნეობაში, სადაც წარმატებით იყენებენ არენდას, შრომის ორგანიზაციის სხვა პროგრესულ ფორმებს, უმინდობის მიუხედავად უხვი მოსავალი მიიღეს. წინასწარი გამოანგარიშებითა, აქ ყოველ შიდას ჰექტარზე საშუალოდ მიიღებენ სულ ცოტა 90-100 ცენტნერ ყურძენს.

მევენახეების წინაშე ერთი ამოცანა დგას: ორგანიზებულად ჩატარონ მოსავლის აღების კამპანია, მაქსიმალურად გამოიყენონ ყველა რეზერვი, რათა შეამცირონ დანაკარგები, აიღონ რაც შეიძლება მეტი ყურძენი.

(ᲡᲐᲥᲘᲜᲤᲝᲠᲛᲘ).

ᲡᲐᲙᲕᲔᲑᲛᲝᲛᲞᲝᲕᲔᲑᲚᲔᲑᲛᲐ ᲣᲜᲓᲐ ᲘᲩᲥᲐᲠᲝᲜ

ᲚᲐ�გᲝᲓᲔᲮᲘ. („ᲙᲝᲛᲣᲜᲘᲡᲢᲘᲡ“ საკ. კორ.). ამას წინათ აღმოსავლეთ საქართველოში საკმარისად წვიმდა, რამაც ერთობ გამოაცოცხლა პირუტყვის საკვები კულტურების ნათესები. ამან კი საკვებმომპოვებლებს იმედი ჩაუსახა, რომ სენაჟისა და სილოსის ჩადების დავალებებს შეასრულებენ. ქ. ლაგოდეხის, ცოდნისკარის, ბაისუბნის, გიორგეთის, არეშფერნის კოლმეურნეობათა საკვებმომპოვებლებმა ნათესებს კარგად მოუარეს და შედეგიც კარგი აქვთ.

ლაგოდეხის კოლმეურნეობის საკვებმომპოვებლებმა გეგმის გადამეტებით 100 ტონა დაასენაჟეს, გიორგეთელებმა გეგმა 180 პროცენტით შეასრულეს, არეშფერანლებმა — 120 პროცენტით. მალე მწვანე მასის დასილოსებასაც დაიწყებენ.

მწვანე მასის დასენაჟებაში ჩამორჩნენ ნინიგორის, ყარსუბნის, განჯალა-უზუნთალის, კაბლის, ფონის, აფენისა და ჭაბუკიანის კოლმეურნეობათა საკვებმომპოვებლები. ამიტომაც რაიონს სენაჟის ჩადების მხრივ ერთობ არასახარბიელო მდგომარეობა აქვს — საგეგმო 6.000 ტონიდან 4.000 ტონაზე ცოტა მეტია დასენაჟებული. ეს მით უფრო საგულისხმოა, რომ მალე სილოსის ჩადების ვადებიც მიიწურება. საქმე კი არც ამ მხრივ არის კარგად. არადა, მწვანე მასა დროულად და ტექნოლოგიური წესების დაცვით უნდა დასენაჟდეს და დასილოსდე

თუმცა მოსსენებამ ვერ გაამართლა

კრება საღამოს ექვსი საათისათვის იყო დანიშნული, მე კი ჩოხატაურის რაიონული გაზეთის რედაქტორთან ერთად, სახარულიძესთან ერთად ორი საათით ადრე ავედი ქვემო ერკეთში, მოვინახულეთ კოლმეურნეობის № 3 ბრიგადა, სადაც პარტიული ჯგუფის ანგარიში უნდა განეხილათ. ფეხდადგმულ შემოვიარეთ მათი პლანტაციები. ბრიგადის მეჩაიეები ძირითადად მსუბუქი და მობილური მანქანებით ამზადებენ ნედლეულს. ამაზე არაერთხელ თქმულა და, მართლაც, შრომატევადი საქმეა მეჩაიეობა, თანაც მეტად საშუქრი. მცირეოდენიც რომ შეაოვნდე, უეცოდ გაუხეშდება ფოთოლი, მაშინ ხარისხიც დაქვეითდება და რაოდენობასაც დაკარგავთ. ეს ყოველივე კიდევ ერთხელ ნათლად ვიგრძენით იმ დღეს, როცა ვხედავდით როგორ მუხლჩაუხრელად შრომობდნენ ერკეთელები. უხვმოსავლიან პლანტაციებს ხედვე ეტყობა დიდი მზრუნველობა. ბევრ მეჩაიეს გავეცანით, საჭირბოროტო საკითხებზეც ვისაუბრეთ, მაგრამ მთავარი სათქმელი მაინც მერე, პარტიული ჯგუფის კრებაზე ითქვა.

კრება ცოტა დაგვიანებით დაიწყო, მაგრამ საპატიო მიზეზით— კომუნისტები პირდაპირ ჩაის პლანტაციებიდან მოვიდნენ აქ. მოხსენებით პარტჯგუფორგის მოადგილე პიმენ თედორაძე გამოვიდა. გულწრფელად უნდა ითქვას, მოხსენება ზერელე და ზოგადი იყო და, რა თქმა უნდა, მას მსმენელებზე დიდი შთაბეჭდილება არ მოუხდენია.

დაიწყო კამათი, და აი, კომუნისტებმა დაუფარავად, პრინციპულად ხქვეს სათქმელი, დღის წესრიგში დააყენეს საჭირო, სადღეისო საკითხები. რაც მომხსენებელმა დააკლო კრებას, მოკამათეებმა შეავსეს. კრების მთელს მსვლელობაში მტკიცედ გამოსჩენოდა მიღწეულით დაუკმაყოფილებლობის, ნაკლოვანებათა მზის სინათლეზე გამოტანის, მათი აღმოფხვრისათვის გარჯის სულისკვეთება.

გზა დაგელოცოთ!

თავისუფალი ჩანაწერები საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს პრეზიდიუმის 5 სექტემბრის სხდომიდან

ყრავის ახსოვს (რადგან ანალოგი არ ყოფილა), რომ ისეთ ოფიციალურ ინსტანციაში, ისეთ სოლიდურ უმაღლეს ორგანოში, როგორიცაა საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს პრეზიდიუმი, რომლის სხდომებისთვის განმსაზღვრელია პრობლემების ანალიტიკური განსჯა, არგუმენტირების მკაცრი სტილი, ფაქტებისა და ციფრების ცივი ლოგიკა, განხილულ საკითხზე მიღებულ გადაწყვეტილებას, ტაშით შეხვედროდნენ.

მოულოდნელი, მაგრამ მართლა გულწრფელი ტაშით და (თუმცა ძალიან ცდილობდნენ დამშალათ) თვალებზე ასევე მოულოდნელად მომდგარი ცრემლით... როგორ დაგვინყვნია და როგორ გვჭირდება თურმე კეთილი საქმით მონიჭებული სიხარული უარყოფითი ემოციებითა და ცინიზმით დაღლილ დღეკანდელობაში!

დღის წესრიგის მეთორმეტე საკითხი ასეა ფორმულირებული: „თბილისის უმაღლესი საბჭოს ასპირანტთა ინგლისში მივლინების შესახებ“.

სხდომას უძღვება საქართველოს მთავრობის თავმჯდომარე **ნოდარ ბენიანაძე:**

— მთავრობის მოღვაწეობის ერთ-ერთი სტრატეგიული მიმართულება რესპუბლიკის ეკონომიკის გაჯანსაღებაა. ამ რთული პრობლემის გადაჭრა დღეს არასტანდარტული ღონისძიებების კომპლექსის განხორციელებითაა შესაძლებელი. პრინციპული სიახლეა განვითარებული ქვეყნების კაპიტალის შემოტანა რესპუბლიკის სახალხო მეურნეობაში ერთობლივი საწარმოების შექმნის გზით, რომელიც ეროვნულ თავისებურებებს მოერგება და ბიძგს მისცემს ეკონომიკის ყველა მიმართულებით განვითარებას.

ამ გადამწყვეტი მიმართულების შემადგენელი ნაწილია საქართველოს ნიჭიერი ახალგაზრდობის მსოფლიოს წამყვან სამეცნიერო ცენტრებში, უმაღლეს სკოლებში სასწავლებლად მივლინება.

პრაქტიკულად დღეს იწყება ამ პროგრამის განხორციელება, რომლითაც მეცამეტე ბუთნელედან დასრულდება მსოფლიო სტანდარტების დონეზე მომზადებული კადრების ფორმირება და რომლის მიზანია რესპუბლიკის სახალხო მეურნეობის, მეცნიერების, კულტურის განვითარების უზრუნველყოფა.

როგორც ჩანს, ოცდაოდე წლის შემდეგ მეცნიერება უშუალო საწარმოო ძალად გადაიქცევა და ჩვენ, სკეპტიკოსების წინააღმდეგობის მიუხედავად, დღესვე უნდა დავიწყოთ საამისოდ მზადება, თუ გვსურს რეალურად ვემსახუროთ ხალხს, ქვეყნის ინტერესებსა და მისწრაფებას.

პრეზიდიუმის სხდომაზე მოწვეულნი არიან ახალგაზრდები, საზღვარგარეთ მივლინებულთა პირველი ჯგუფი. როგორიგობით, რიდით, უხერხულად და უჩვეულობისაგან ცოტა აღელვებულები მიდიან ისინი ტრიბუნასთან — ასე ხდება მათი წარდგენა და ასე, ცოტა უჩვეულოდ, იბადება (იმედი ვიქონიოთ) ახალი ტრადიცია: საზღვარგარეთ სასწავლებლად მიმავალ ყველა ახალგაზრდას ამიერიდან ეს ტაბლეტი ეკუთვნის.

ნაზი კობაძე, ვეტერანი მეჩაიე, ლენინის ორდენოსანი: არა მარტო ჩვენში მეჩაიეების, არამედ ყველა კომუნისტის ვალია მინდობილი საქმისადმი ერთგულება. ალალ-მართალი შრომა. შვენის ადამიანს. მართალია, ჩვენს კოლმეურნეობაში ბევრია უპარტიო მშრომელი და ბევრი მათგანის გარჯაცა და საქციელიც მისაბაძია, მაგრამ, არ შევცდები თუ ვიტყვი, რომ კომუნისტის პირად მაგალითს სულ სხვა ძალა და მნიშვნელობა აქვს. დიახ! ჩვენ უნდა გავიყოლოთ, დავარწმუნოთ კოლმეურნეები გარდაქმნის სიკეთეში, იჯარული შრომის სარგებლიანობაში.

ახლა ჩაის ფოთლის კრეფის სეზონი მთავრდება, დარჩენილი დრო მაქსიმალურად უნდა გამოვიყენოთ და რაც შეიძლება მეტი მაღალხარისხოვანი ფოთოლი ჩავაბაროთ წარმოებას. გუშინდელი მკრეფავი არა ვარ, ასაკსაც თავისი გაავქს, მაგრამ საჯაროდ ვაცხადებ, ოვანი ინტელექტუალური ძალა შეემატება რესპუბლიკას. ლონდონის პოლიტექნიკური ინსტიტუტის რექტორი ამ თანამშრომლობას იმდენად დიდ ყურადღებას ანიჭებს, რომ ქალბატონ მარგარეტ ტატჩერს დახმარებისთვის მიმართა. პრემიერ-მინისტრმა მხარი დაუჭირა მორალურადაც და ფინანსურადაც.

რეპლიკა: ე. ი. პრემიერ-მინისტრები წყვეტენ ამგვარ საკითხებს... (ხუმრობით ნათქვამ ამ რეპლიკას სერიოზული საფანელი აქვს — ორი ქვეყნის უმაღლესი სასწავლებლების თანამშრომლობის საკითხი სახელმწიფო პოლიტიკის რანგშია აყვანილი).

საკითხის განხილვა გრძელდება. საერთო ატმოფეროს დასახასიათებლად მხოლოდ ერთ ჩანაწერს შემოგთავაზებთ. საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარის შოადგილის, სახელმწიფო საგეგმო კომიტეტის თავმჯდომარის **ომარ ვარძელაშვილის** ნათქვამს:

— ჩვენმა ხალხმა კარგა ხნის წინ გააკეთა ისტორიული არჩევანი — ჩვენი ინტელექტის, ცხოვრების წესის, ტემპერამენტის გათვალისწინებით ევროპასთან კავშირზე აიღო გეზი. მეცხრამეტე საუკუნის მეორე ნახევარში და ამ საუკუნის დასაწყისში სწორედ ევროპულ კულტურას ნაზიარებმა ჩვენმა თანამემამულეებმა ახალ საფეხურზე აიყვანეს ქართული კულტურა. გავიდა დრო, წავიდნენ ჩვენგან ეს სულმნათი ადამიანები. დღეს, სამწუხაროდ, დილეტანტიზმმა და პრიმიტივიზმმა იძალა. იშვიათი არ არის, როდესაც ამორალური პიროვნება მორალს გვიკითხავს, როცა უწიგნური წიგნებს ბეჭდავენ. ჩვენი ინტელექტუალური კულტურა დღევანდელი ევროპის დონეზე უნდა ავიყვანოთ. დიდი ბრიტანეთი კი ევროპის ევროპაა. მაგრამ ინგლისი იმაშიც უნდა დაარწმუნოთ, თუ რა მაღალი ეროვნული თვისებების მქონე ხალხის წარმომადგენლები ხართ. გახსოვდეთ, რომ ბრიტანეთის კუნძულზე თქვენ ივერია გაგზავნთ, ღვთისმშობლის წილხვედრი იბერია, რომ საქართველოს მომავლის იმედად უნდა დაუბრუნდეთ. შეიძლება სწორედ დღეს არის ამ მომავლის დასაწყისი.

ფრაგმენტი თავმჯდომარის დასკვნითი სიტყვიდან: მთავრობის მოღვაწეობაში სრულიად ახალი მოვლენის მოწმენი გავხდით, რომელიც უპირველესად თვით მას აკისრებს უდიდეს პასუხისმგებლობას.

იმედი გვაქვს, რომ ეს ახალგაზრდები საქართველოს დიდი კულტურისა და მდიდარი ტრადიციების გამგრძელებელნი იქნებიან, რომ მაქსიმალურად გამოიყენებენ იმ პირობებს, რომლებსაც ადგილზე შეიქმნიან და სამშობლოს ჩინებულ სპეციალისტებად დაუბრუნდებიან.

დღეს ცოდნის შიმშილია. უცოდინარობით დაღლეპეთ საქმე. ამიტომაა დღევანდელი ნაბიჯი უაღრესად დროული, ეროვნული და პერსპექტიული.

ერთი რამ უნდა გახსოვდეთ ახალგაზრდებს — თქვენს უკან საქართველოა. იქ, ინგლისში თქვენი განათლებულობა და ნაკითხობა სრულად უნდა წარმოაჩინოთ და ეს იქნება საქართველოს გამარჯვება. თქვენ უნდა აითვისოთ ყოველივე ის, რისი მოცემაც თანამედროვე მეცნიერებას შეუძლია და ესეც საქართველოს გამარჯვება იქნება.

და (გახსოვთ, ზემოთ ზრუნვა და ყურადღება რომ ვახსენეთ?) **თითოეული თქვენგანი მთავრობის სახელით აჭერად 500-500 მანეთით დაჯილდოვდება. ეს ფინანსთა მინისტრის დემურ დავალებაა. ეს ფულიც ოჯახის წევრების ყველა საყოფაცხოვრებო, სამსახურებრივი და სხვა საკითხების მოგვარებას მთავრობა კისრულობს.**

საქართველოს ბედი განათლებული, კულტურული ადამიანების, პატრიოტი მეცნიერების ხელში უნდა იყოს. ეს არის ჩვენი რესპუბლიკის ხელმძღვანელობის მთავარი საზრუნავი.

გზა დაგელოცოთ, გელოდებით საქართველოში!

ეპილოგი:

„ძლიერია ერი, რაც უნდა პატარა იყოს, როცა მამულიშვილობა, თავის ქვეყნის სიყვარული ასე ამხნევებს, ასე ამოქმედებს, როცა უბედურება რამ, განსაცდელი რამ გულზე ხელს კი არ აკრავინებს, როგორც იმედგაწყვეტილს, სასოებადაკარგულს, არამედ იმოდენად ძლიერ აღვიძებს, ძლიერ მისძრავს-მოსძრავს, რამდენადაც ძლიერია თვით მის თავზე მოსული უბედურება და განსაცდელი“, — ილია ჭავჭავაძე.

გიორგი კორძაია,
„კომუნისტის“ სპეციალური კორესპონდენტი.

სურათზე: ლონდონში გამგზავრების წინ. საქინფორმის ფოტო.

მუშაობს ორიგინალური დანადგარი

იგი ხელვაჩაურილმა კოოპერატორებმა შექმნეს

ყოველ სასიკეთო წამოწყებას, თუ ის სასურსათო პროგრამის განხორციელებასთან არის დაკავშირებული, მხარდაჭერა და თანადგომა სჭირდება. ამას იმიტომ ვამბობთ, რომ ცოტა როდია შემთხვევა, როდესაც კარგი ჩანაფიქრი ბიუროკრატიული მიდგომის ან სხვა რაიმე მიზეზის გამო განუხორციელებელი რჩება.

გავიგეთ, რომ ხელვაჩაურის რაიონის წინსწელის კოლმეურნეობაში ფუნქციონირებს კოოპერატივი „სტამოული“, რომელიც ციტრუსისა და ხილისაგან სხვადასხვა სახეობის პროდუქციას ამზადებს. კოოპერატივი თურმე შექმნეს და აამოქმედეს ნაყოფის გამფცქვნელი ორიგინალური დანადგარი, თანაც გვითხრეს, მანქანა მარტივი და დიდმწარმოებლურიაო.

ნათქვამია, ასჯერ გაგონილს ერთხელ ნანახი სჯობსო. ამიტომაც პარტიის აპარატის სოლჟო კომიტეტის განყოფილების გამგესთან რეზო მანველიძესა და სოფლის მეურნეობის. მეცნიერებათა კანდიდატთან ზურაბ მიქელაძესთან ერთად წინსწელაში გავემგზავრეთ.

მსოფლიოში ნაყოფის გამფცქვნელი ათობით მანქანაა შექმნილი. რამდენიმე წლის წინათ ასეთი მანქანა ბათუმის საკონსერვო კომბინატშიც დაამზადეს და ბუკნარის წვენების ქარხანაში გამოსცადეს. მანქანა ნაყოფს აჟალებებს, რეცხავს, სერავს და ფცქვნის. მეკონსერვეების მიერ შექმნილი მანქანა რთულია. და მით უფრო დაგაინტერესა იმან, რომ ახალფეხადგმული კოოპერატივი სულ სხვა გზით წავიდა.

იმან, რაც „სტამოულში“ ვნახეთ, გულახდილად რომ ვთქვათ, მოლოდინს გადააჭარბა. ეზო სავსეა ცელოფნის პარკებში შეფუთული შუშის ქილით. ორსართულიანი სახლის პირველ სართულზე გაკრული აბრა იუწყება, რომ აქ მდებარეობს ხელვაჩაურის რაიონის სოფლის მეურნეობის პროდუქციის წარმოების, შესყიდვისა და რეალიზაციის კოოპერატივი „სტამოული“. ეზოში შემოგვეგება 50 წელს მიღწეული ხალისიანი, ენერგიული კაცი, ამ კოოპერატივის სულისჩამდგმელი ასლან ნაჯიშვილი. პირველი სართულიანია კარებში მოჩანდა დარბაზი, რომელშიც 10 ქალი მუშაობდა. ერთ მხარეს გაჯქურებზე სახარშე ჩანები იდგა.

მასპინძელს მისვლის მიზანი ავუხსენინეთ. გაიღიმა და იქვე ოვალური ფორმის, უეანგავი ლითონისაგან გაკეთებული 8 მეტრი სიმაღლის მანქანასთან მიგვიყვანა. ასლანი ხელით ისე შეეხო დანადგარს, თითქოს ელლერსტონდა. ის იყო მისი „პირმშო“, 4 წლის ფიქრისა და მძიმე შრომის შედეგი.

აქვე დავძენთ, რომ ასლანმა ტექნოლოგიური განათლება ნოვოროსიკასში მიიღო. მუშაობდა ბათუმის საკონსერვო მრეწველობის კომბინატში. იქ დანერგა რამდენიმე რაციონალიზატორული წინადადება. ასლანს სიახლეებზე ფიქრი არ ასვენებდა და აი, კიდევ შექმნა უფრო რთული დანადგარი.

მან აგვიხსნა, რომ ციტრუსის ნაყოფის გაფცქვნა აუცილებელია, რადგან, როცა გაუფცქვნელ ნაყოფს ჭყლეტენ, წვენის გამოსავლიანობა 35 პროცენტია, გაფცქვნილი ნაყოფისა — 70 პროცენტი. გარდა ამისა, კანის დაწურვას სხვა უარყოფითი თვისებებიც მოსდევს. ამიტომ მაინც, აუცილებელია ნაყოფის გაფცქვნა, მაგრამ ხელით მისი დამუშავება უდიდეს შრომასთან არის დაკავშირებული.

ასლანი კიბით მანქანაზე ავიდა და ხუფი ახადა, სადაც ნაყოფი იყრება. მანქანის შიგნით გამოჩნდა ხაოიანი დისკები. დისკების ბრუნვის შედეგად ნაყოფი თანდათან იფცქვნება, ცალკე გამოდის დამუშავებული ნაყოფი, ცალკე — კანის ჩენჩო და ცალკე — ეთერზეთები. ასლანმა დასძინა, რომ მარტო იმ ერთი დანადგარის მწარმოებლობა დღე-ღამეში 100 ტონაზე მეტია. მან მანქანის შექმნას რამდენიმე წელი მოანდომა და 1989 წლის იანვარში აამოქმედა. დაამზადეს მანდარინის მურაბა. სეზონის მიწურულს 800 ტონა ციტრუსი მეტალოფანურ ... ...

დაბადების 75 წელი შეუსრულდა საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის ნამდვილ წევრს, ისტორიის მეცნიერებათა დოქტორს, მეცნიერების დამსახურებულ მოღვაწეს, თბილისის ივანე ჯავახიშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტის მეცნიერული კომუნიზმის კათედრის გამგეს, პროფესორ ლეონიდე (ლეო) ერემიას ძე გოგრიჩიანს. ვუსოცავთ ამ თარიღს და კვლავ ნაყოფიერ სამეცნიერო მუშაობას ვუსურვებთ ღვაწლმოსილ მეცნიერს. მკითხველს კი ვთავაზობთ მის წერილს, მიძღვნილს აკაკი წერეთლის სოციალურ-პოლიტიკური შეხედულებებისადმი.

სამკალი

აკაკი და განმათავისუფლებელი მოძრაობა

აკაკის ცხოვრებისა და მოღვაწეობისადმი მიძღვნილ მდიდარ ლიტერატურაში გამოთქმულია საყურადღებო მოსაზრებანი მისი მსოფლმხედველობის შესახებ. აქ განსაკუთრებით აღსანიშნავია სიმონ ხუნდაძის, შალვა ნუცუბიძის, პაატა გუგუშვილის, ალექსანდრე ქუთელიას და სხვათა ნაშრომები. მიხეილ გაფრინდაშვილმა აკაკის მსოფლმხედველობის საკითხი სპეციალური კვლევის საგანი გახადა და იგი დაახასიათა, როგორც განმანათლებლურ-რევოლუციური, დემოკრატიული და უტოპიურ-სოციალისტურ შეხედულებათა სისტემა. წინამდებარე სტატიაში ვცადეთ უმთავრესად, აკაკის პუბლიცისტიკის სინათლეზე ვაჩვენოთ მისი მსოფლმხედველობის რევოლუციური დემოკრატიზმი, რომელიც უტოპიურ სოციალიზმს ერთვის.

აკაკი დიდი პოეტი იყო. მისი დიდებული ლირიკა გამოხატავდა ქართველი ერის, ქართველი კაცის წარსულს, აწმყოს, მომავალს. უთუოდ ამით უნდა აიხსნას ლიტერატურათმცოდნეების ყურადღების ცენტრში ყოველთვის აკაკის პოეზია რომ იდგა. მაგრამ ხშირად ჩრდილში რჩებოდა მისი პუბლიცისტიკა, რომელშიც მოცემულია მხატვრული შემოქმედების მსოფლმხედველობრივი და მეთოდოლოგიური დასაბუთება.

სამოციან წლებში, როცა ჩვენში განმათავისუფლებელი მოძრაობის დემოკრატიული პერიოდი დაიწყო, ქართულ განმანათლებლობას ახალი, კლასიკური ეტაპი დაუდგა. ამ დროს, რომელსაც ლენინმა ჩერნიშევსკის ეპოქა უწოდა, დემოკრატიზმი და სოციალიზმი გათიშული არ იყო და განუყოფელ მთელს წარმოადგენდა.

თერგდალეულობა, როგორც ქართული განმანათლებლობა, ერთიან ეროვნულ-დემოკრატიულ ფრონტს ქმნიდა სოციალური და ეროვნული ჩაგვრის წინააღმდეგ ბრძოლაში. იგი დასებად მაშინ დანაწევრდა, როცა კაპიტალისტური ურთიერთობა დამკვიდრდა „ბატონყმურ დაწესებულებათა ჩარჩოებში“ და წარმოიშვა „ნატვრის სხვადასხვაობა“. „პირველი დასი“ და „მეორე დასი“ ბურჟუაზიული დემოკრატიისა და დემოკრატიული ბურჟუაზიის იდეურ მიმართულებათა შენაკადებს ქმნიან ერთიან რევოლუციურ-დემოკრატიულ მდინარებაში. ილია ჭავჭავაძე, აკაკი წერეთელი, ნიკო ნიკოლაძე გამოხატავდნენ ქართულ რევოლუციურ განმანათლებლობას, რომელიც სოციალიზმს ერთვოდა საქართველოს თავისებურ, სპეციფიკურ პრიზმაში გარდატეხილი. ი. გოგებაშვილმა მას „ეროვნული საყოველთაო სოციალიზმი“ უწოდა.

აკაკი იმ დროს გამოვიდა საზოგადოებრივი მოღვაწეობის სარბიელზე, როცა ჩერნიშევსკი „სათავეში ჩაუდგა „სოვრემენიკს“ და დობროლუბოვთან, ანტონოვიჩთან, ნეკრასოვთან ერთად „დასცა რუსეთს ყიჟინა, ამოძრავდა რუსეთი“ და როცა ქართველობას დასავლეთიდან „მოხვდა შხეფი“ და ქართველ მამულიშვილთათვის გარიბალდი, მაძინი, კოშუტი იდეალად გახდა. ეს ის დრო იყო, როცა ქართველი ხალხის ერად ჩამოყალიბების პროცესი მთავრდებოდა და ეროვნულ-დემოკრატიული მოძრაობა იწყებოდა.

აკაკის მსოფლმხედველობამ, მისმა შემოქმედებამ, გამოხატა ქართველი გლეხობის მებრძოლი ეროვნული დემოკრატიზმი ქვეყნის ბურჟუაზიულ-დემოკრატიული გარდაქმნის ეპოქაში, როცა გლეხობას, როგორც კლასს უნარი შესწევდა ისტორიულად პროგრესული როლი შეესრულებინა აბსოლუტიზმისა და ბატონყმობის წინააღმდეგ ბრძოლაში და როცა არსებობდა საერთო ეროვნული ამოცანები, რაც აიძულებს ყველა კლასს მიისწრაფოდეს „შეერთებისაკენ მთელ ერში“.

აკაკი პირველ პუბლიცისტურ სტატიაში „რამდენიმე სიტყვა „ჩანგის“ შესახებ“ თავის სამოღვაწეო, სახელმძღვანელო პრინციპებს გამოთქვამს. იგი როგორც პუმანისტი და განმანათლებელი, კითხვაზე: რაში მდგომარეობს, რაზეა დამოკიდებული და რაში იხატება კაცის უკეთესობა, ასე პასუხობს: „მის მაღალ განვითარებულ ჭკუა-გონებაში, რომელსაც გვიჩვენებს, როგორც ენის შემწეობით, ისე მოქმედებით“.

აკაკი წერდა: კაცი მარტო აწმყოთი არ ცხოვრობს. აწმყო არ არის ბედნიერი და არც შეიძლება იმად გახდეს „თუ მომავალს კეთილს არ ამზადებს და არ მოელის“. კაცი, საზოგადოების, კაცობრიობის კეთილდღეობა განუყოფელია. კაცი ბედნიერი მაშინაა, როცა იგი თავისი ხალხისათვის შრომობს, „კეთილმზრუნველობს საზოგადოებისათვის, რომელშიც ცხოვრობს, ზრუნავს მთელი კაცობრიობისათვის და თავს ბედნიერად გრძნობს. როდესაც მთელი კაცობრიობის მოთხოვნილება დაკმაყოფილებულია, ამგვარი კაცი პატრიოტობასა და ინტერნაციონალისტობას შინაგანად აერთებს და მას კაცურ-კაცად წარმოგვიდგენს.

მან უკუაგდო სენტიმენტალურ-რომანტიკული პოეზია და რეალისტური სოციალურ-პოლიტიკური იდეებით გამსჭვალული პოეზიის აუცილებლობა აღიარა. მკაცრად გააკრიტიკა ძველი ქართველი მწერლები, რომლებიც უყურადღებოდ ტოვებდნენ ხალხის ცხოვრებას და უმღეროდნენ ბუნებას, სიყვარულს, ვარდსა და ბულბულს, ღვინოს, ქეიფსა და დროსტარებას.

წინა თაობის მწერლებიდან იგი მხოლოდ ნიკოლოზ ბარათაშვილს გამოყოფს, რომელმაც თავის პოეზიაში სოციალური მოტივები შეიტანა და მწერლობის უმაღლეს პრინციპად ხალხისათვის ზრუნვა გამოაცხადა: „არც კაცი ვარგა, რომ ცოცხალი მკვდარსა ემსგავსოს, იყოს სოფელში და სოფლისათვის არა იზრუნოს“.

აკაკი ილიას ქებით იხსენიებს და მის დამსახურებას იმაში ხედავს, რომ იგი „შეუდგა ბარამოძრაობის პროლეტარულ პერიოდში ისევ იმ გზით მიდიოდა, რომლითაც მანამდე უვლია, „ყეფითა და ჭიკჭიკით“, იცავდა სამშობლოს და ხალხს, ებრძოდა უსამართლობას, განსაკუთრებით „შინაურ უკეღმართობას“, ხოლო იარაღად ისევ რეალუტიურ სიტყვასა და კალამს ხმარობდა.

მას არაერთხელ განუხილავს ჩვენი ქვეყნის სოციალური წყობა და უჩვენებია მისი წოდებრივი დანაწილება და წინააღმდეგობა. ძველი დრო წავიდა და მას თან გაყვა თავადაზნაურობა, როგორც წოდება. მას აღარ ეკისრება ქვეყნის მეთაურობა, მისი დაცვა, უსაქმოდ დარჩენილი სხვისი სარჩენი გახდა.

ახალმა დრომ „ახალი გზა და მიმართულება“ მოითხოვა. ძველად ქართველობას ერთ ხელში „ფარ-ხმალი“ ეჭირა, ხოლო მეორე ხელში „სამეურნეო იარაღი“, ახლა, როცა ერები ჭირნახულის გაცვლა-გამოცვლით, ქარხნების მოწყობით, ბაზრების შექმნით ერთმანეთს დაუკავშირდნენ, ცხოვრების ერთ ფერხულაში ჩაებნენ, ქართველობამ ორივე ხელით „სამეურნეო იარაღი“ უნდა აიღოს და ცივილიზაციის, ევროპიზაციის გზას დაადგეს.

დიდი საქმე დიდ ადამიანს, ახალ მეთაურს მოითხოვს. იგი

აკაკი

ეროვნული საკითხი

6 სექტემბერი

● **უნგრეთი**

პარტიაში რეფორმებისათვის

ბუდაპეშტი. **უნგრეთის სოციალისტური მუშათა პარტია რეფორმების პარტიად უნდა გარდაქმნათ, განაცხადა უნგრეთის სოციალისტური მუშათა პარტიის თავმჯდომარემ ნ. მიერშმა პარტიის რეფორმების წრეთა სრულიად უნგრეთის მეორე თათბირის დახურვაზე გამოსვლისას. ამაზე მუშაობს ცენტრალური კომიტეტი, ამის შესახებ კამათობენ რეფორმების წრეთა წევრები.**

უნგრეთის სოციალისტური მუშათა პარტია უნგრეთში უკვე ისი წლის მანძილზე არსებული სოციალისტური მოძრაობის მემკვიდრეა. პარტიაში რეფორმებისათვის ბრძოლის შეგნებული მომხრეები უმრავლესობას არ შეადგენენ. ისინი უმცირესობას ქმნიან, მაგრამ ეს იმას როდი ნიშნავს, რომ პარტიის წევრთა უმრავლესობა რეფორმების წინააღმდეგია. საკითხი ის არის, შეძლებენ თუ არა რეფორმების მომხრენი პარტიის იმ წევრთა გადაბირებას, რომლებსაც ჯერ არ გაურკვეიათ თავიანთი პოზიცია. განახლების ერთ-ერთ უმნიშვნელოვანეს პირობად ორატორმა ახალ ხელმძღვანელთა დაწინაურება დასახელა. ხელმძღვანელ პოსტებზე, აღნიშნა მან, საჭიროა უწინარეს ყოვლისა ახალგაზრდები დავინიშნოთ. არ შეიძლება თავიანთ პოსტებზე დარჩნენ ისინი, ვინც მართალია პატიოსანი ადამიანები არიან, მაგრამ უღიმღამოდ მუშაობენ და ხელმძღვანელ სამუშაოს თავს ვერ ართმევენ. უნდა მოხდეს მოდელის შეცვლა ძირეული რეფორმის განხორციელების, პოლიტიკური და ეკონომიკური სისტემის გარდაქმნის თვალსაზრისით.

პარტიის რეფორმების წრეთა თათბირის საბოლოო სხდომაზე გამოვიდა აგრეთვე უნგრეთის სოციალისტური მუშათა პარტიის პრეზიდიუმის წევრი, უნგრეთის სახალხო რესპუბლიკის სახელმწიფო მინისტრი ი. პოჟგაი. მან, კერძოდ, თქვა, რომ რეფორმის ძალები ესწრაფვიან პარტიის განახლებას მომავალ ყრილობაზე, ახალი სოციალისტური პარტიის შექმნას.

● **პერუ**

ანტიბიუროკრატიული ღონისძიებები

ლიმა. **საგრძნობი დარტყმა ბიუროკრატიულ ტრადიციებს — ასე შეგვიძლია დავახასიათოთ პერუში საკანონმდებლო წესით მიღებული ნორმები, რომლებიც ამარტივებენ ადმინისტრაციულ პროცედურებს. ამიერიდან დაწესებულებისა და მოქალაქეების ურთიერთობაში მთავარი პრინციპი ადამიანებისადმი ნდობა ხდება.** პრაქტიკულად ეს ნიშნავს უარის თქმას მრავალრიცხოვან ბეჭდიან ცნობებზე, რომლებიც ადასტურებენ დაბადების თარიღსა და ადგილს, სახლის მისამართს და სხვა მონაცემებს, კორეტა ბიუროკრატები რომ მოითხოვენ ხოლმე. თუ სახელმწიფო დაწესებულება დადგენილ ვადაში არ აძლევს პასუხს სარჩელზე მოქალაქეს, საკითხი ავტომატურად წყდება მთხოვნელის სასარგებლოდ.

საინტერესო სიახლეა შემოღებული უმაღლეს სასწავლებლებში მიღების დროს. მისაღებ გამოცდებზე დასაშვებად საკმარისია თან გქონდეს პიროვნების დამადასტურებელი დოკუმენტი, ხოლო სრული მოცულობით ყველა ანკეტასა და ცნობას მარტო ისინი შეავსებენ, ვინც კონკურსს გაივლის და პირველ კურსზე ჩაირიცხება.

პერუელები აქტიურად უჭერენ მხარს ახალ ღონისძიებებს, მაგრამ მათ არ ჰგონიათ, რომ მხოლოდ საკანონმდებლო გადაწყვეტილებით შეიძლება ერთბამად ბიუროკრატიული მეთოდების აღმოფხვრა სახელმწიფო აპარატის მუშაობაში. როგორც ქვეყნის პრეზიდენტმა ალან გარსიამ აღნიშნა „ანტიბიუროკრატიული კანონის“ ხელმოწერის ცერემონიაზე, ადმინისტრაციული პროცედურების გამარტივება ხანგრძლივ და მიზანდასახულ მეცადინეობას მოითხოვს.

● **იუგოსლავია**

ნაჯიბულას განცხადება

ბელგრადი. **ავღანეთის მთავრობისა და ხალხის უმაღლესი მიზანია უზრუნველყოფ ქვეყანაში მშვიდობა და მრავალწლიანი ომის დამთავრება, რომელმაც მრავალი ადამიანის სიცოცხლე შეიწირა და ქვეყანას დიდი მატერიალური ზარალი მიაყენა.** ეს განაცხადა ავღანეთის სახალხო-დემოკრატიული პარტიის გენერალურმა მდივანმა, ავღანეთის რესპუბლიკის პრეზიდენტმა ნაჯიბულამ შეხვედრაზე, რომელიც აქ გაიმართა იუგოსლავიის კომუნისტთა კავშირის ცენტრალური კომიტეტის პრეზიდიუმის თავმჯდომარესთან მილან პანჩევსკისთან. ავღანეთის ხელმძღვანელმა იმედი გამოთქვა, რომ ბელგრადის მიუმხრობლობის მოძრაობის ფორუმი ხელს შეუწყობს ამ მიზნის მიღწევას.

ნაჯიბულა მეთაურობს ავღანეთის დელეგაციას მიუმხრობლობის ქვეყნების სახელმწიფოებისა და მთავრობების მეთაურთა მე-9 კონფერენციაზე, რომელიც ბელგრადში მიმდინარეობს.

საუბრის დროს, რომელმაც გულითად ვითარებაში ჩაიარა, განხილეს იუგოსლავიის კომუნისტთა კავშირისა და ავღანეთის სახალხო-დემოკრატიული პარტიის თანამშრომლობის შემდგომი განვითარების საკითხები.

● **ჩაგრეთი**

სერიოზული პროგლემების წინაშე

ათენი. **საბერძნეთის ეკონომიკური მდგომარეობა გაცილებით უარესი აღმოჩნდა, ვიდრე ველოდით, განაცხადა პრემიერ-მინისტრმა ძანის ძანეტაკისმა.** იგი გამოვიდა პარლამენტში ქვეყნის ეკონომიკური მდგომარეობის შესახებ გამართული კამათის დროს. ძ. ძანეტაკისი სათავეში უდგას გარდამავალ მთავრობას, რომელიც ჩამოყალიბდა ივლისში ახალი დემოკრატიის პარტიისა და მემარცხენე და პროგრესული ძალების კოალიციის წარმომადგენლებისაგან.

პრემიერ-მინისტრმა განაცხადა, რომ მთლიანი ეროვნული პროდუქტის ზრდის ტემპი დაეცა 3,9-დან 2,3 პროცენტამდე, ხოლო საგადამხდელო ბალანსის დეფიციტი გაიზარდა. მაშინ როცა კაპიტალდაბანდებანი და სამრეწველო წარმოება მცირდება. მან აღნიშნა, რომ ჩრდილოვანი ეკონომიკა მეტისმეტად გაიზარდა, ხოლო სახელმწიფო ვალმა კი საშიშ დონეს მიაღწია. მაგრამ, ხაზგასმით აღნიშნა ძ. ძანეტაკისმა, ყველაზე სერიოზული პრობლემაა ეკონომიკის სახელმწიფო სექტორის დეფიციტის პრობლემა, რომელიც მიმდინარე წელს 2,5 მილიარდ დრახმს შეადგენს.

ფოტოინფორმაცია

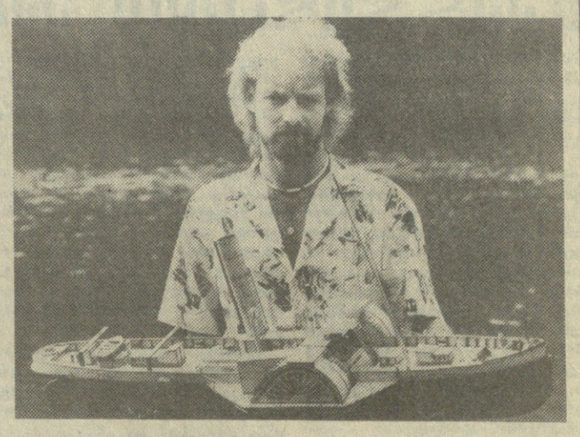

● **900 საათის გულმოდგინე შრომა მოანდომა შვეიცარიის მკვიდრმა რენე რატცერმა ამ გემის მოქმედი მოდელის შექმნაზე, რომელიც 22 ათასი ჩვეულებრივი სამეურნეო ასანთის ღერისაგან არის დამზადებული. მოდელი მეორე მსოფლიო ომის დროს ჩაძირული გემის „ჩიფტეინის“ ზუსტი ასლია.**

ქეისტონ-საკდესის ფოტო.

● **ჩინეთი**

ქოლერის ეპიდემია

პეკინი. **სულ ცოტა ექვსი ადამიანი დაიღუპა ჩინეთის სინძიან უინურის ავტონომიური რაიონის სამხრეთის მაზრებში გავრცელებული ქოლერის ეპიდემიის შედეგად, იუწყება პეკინის გაზეთი „ჩაინა დეილი“.** ზაფხულის დამლევისათვის ამ მეტად საშიში ავადმყოფობით დაავადდა უკვე თითქმის 800 ადგილობრივი მცხოვრები.

წელს ჩანგრძლივი გვალვის გამო ქოლერის ეპიდემიას გაცილებით უფრო მწვავე ხასიათი აქვს, ვიდრე წინათ, აღნიშნავს გაზეთი. ცნობაში გამოქვეყნებულია ჯანმრთელობის დაცვის ადგილობრივი სამმართველოს წარმომადგენლის აზრი, რომელმაც განაცხადა, რომ ავტონომიური რაიონის 2,2 მილიონი გლეხის 60 პროცენტზე მეტი იძულებულია გამოიყენოს შეუმოწმებელი წყალი.

ეპიდემიის ზონაში გაგზავნილია ქვეყნის სხვა რაიონების სპეციალურად მომზადებული ათი სამედიცინო რაზმი.

ისრაელ ჟურნალისტთა პირველი ოფიციალური დელეგაციის საქართველოში ყოფნის პროგრამა გამოდმებით ირღვევა. და, მართალია, სტუმართმოყვარე მასპინძლები — რესპუბლიკის ჟურნალისტთა კავშირის წევრები — ყოველნაირად ცდილობენ მის კორექტირებას, მრავალი შეხვედრის ხანგრძლივობის მაქსიმალურად გადიდებას, მაგრამ ამისთვის გამოყოფილი საათები აშკარად არ არის საკმარისი. ძალიან ბევრი აქვთ ერთმანეთისათვის სათქმელი. უსაზღვროა მასპინძლებისა და სტუმრების ორმხრივი ინტერესი და ორმხრივი სიმპათიები. ისრაელ ჟურნალისტთა უმრავლესობისათვის ეს ერის თითქმის ორი ადეული წლის შემდეგ შეხვედრა ნათესავებთან და ახლობლებთან, მრავალ მეგობართან, საქართველოს მიწასთან, სადაც ისინი დაიბადნენ და გაიზარდნენ.

გამონაკლისი არც თბილისის ჟურნალისტთა სახლში გამართული პრესკონფერენცია ყოფილა, იგი დაიწყო დაგვიანებულზე ერთი პირღაპირ დააყარეს შეკითხვები.

საქართველოს ჟურნალისტთა კავშირის პასუხისმგებელმა მდივანმა ზაურ გომართელმა, პოეტმა რეზო ამაშუკელმა, საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის გობრობისა და საქმიანი კონტაქტების განმტკიცებისათვის. მრავალი კეთილი სიტყვა ითქვა დელეგაციის ხელმძღვანელის, გაზეთის „ალია საქართველოდან“ მთავარი რედაქტორისა და გამოთოფჩიაშვილს, ისრაელში ქართული თეატრის სამხატვრო ხელმძღვანელსა და მთავარ რეჟისორს დავით ხუბელაშვილს, ისრაელის რადიოს ფოლკლორის განყოფილების გამგეს იოველ რეკ-

„ჩვენი მეგობრობა კიდევ უფრო განმტკიცდა“

აბრამ საპირი:

საათით გვიან, რადგან სტუმრები შეფერხდნენ სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქთან ილია მეორესთან მიღების დროს, მაგრამ პრესის, რადიოსა და ტელევიზიის მრავალი წარმომადგენელი მოთმინებით ელოდა მათ. ისინი თბილად და გულითადად მიესალმნენ თავიანთ კოლეგებს, აკადემიკოსმა კონსტანტინე წერეთელმა და სხვებმა ილაპარაკეს იმ დიდ მუშაობაზე, რომელსაც ეწევიან ჩვენი თანამემამულეები ისრაელში საქართველოს ისტორიისა და კულტურის პროპაგანდისათვის, ქართული ენის განვითარებისათვის, ისრაელისა და საქართველოს ხალხებს შორის მეგობრობისა და ურთიერთგაგებისათვის.

ბატონ ალიოშა ჩიქოვანი, ბატონ ალექსანდრე ბოლკვადაძე, ბატონ ალექსანდრე ბოლკვადაძე, ბატონ ალექსანდრე ბოლკვადაძე

ᲚᲕᲐᲬᲚᲘ

ᲡᲐᲛᲨᲝᲑᲚᲝᲡ ᲡᲘᲧᲕᲐᲠᲣᲚᲘᲗ ᲒᲣᲚᲐᲜᲗᲔᲑᲣᲚᲘ

ᲐᲠ ᲐᲠᲡᲔᲑᲝᲑᲡ სხვა უფრო კეთილშობილური საქმე, ვიდრე სამშობლოს და ხალხის სამსახურია, საჭიროა პირადი ბედნიერება ანაცვალო ამ დიდ იდეალს, სამშობლოსათვის თავდადება, ფიქრი მის ბედსა და უბედობაზე, პატარა მოქალაქის წმიდათაწმიდა მოვალეობაა! — ასე ასწავლიდა ჟურნალი „ჯეჯილი“ სამშობლოს საყვარულს ნორჩ მკითხველებს.

დიდია ამ ჟურნალის როლი ქართული სამავშვო მწერლობის განვითარების საქმეში. ვინ მოთვლის, რამდენ ქართველ ბავშვს შეაყვარა დედა ენა, გაუხსნა გონება, დაინტერესა ლიტერატურით, თავისი ქვეყნის ცხოვრებით, გააცნო სხვა ხალხების ზნე-ჩვეულებანი, ასწავლა მათი პატივისცემა.

იმთანად ჟურნალისა და, კერძოდ, სამავშვო ჟურნალის გამოცემის ნებართვის მიღება, არც ისე იოლი იყო, მაგრამ ანასტასია თუმანიშვილს დიდი ენერგიითა და მტკიცე ხასიათით მიუღწევია ამ საქმისათვის და დაუარსებია ჟურნალი „ჯეჯილი“. ამ მნიშვნელოვან თაოსნობაში მას მხარს უჭერდნენ აკაკი წერეთელი, იაკობ გოგებაშვილი და მისი განუყრელი მეგობრები ეკატერინე გაბაშვილი, კეკე მესხი, სოფიო ციციშვილი და სხვები.

ბევრი სიმწარე გადაუტანია ანასტასია თუმანიშვილს, რომ დაუბრკოლებლად გამოსულიყო ბავშვების აღმზრდელი, მათი გონებამ მაჯაზრდოებელი ჟურნალი, ხან ცენზორის სისასტიკე ეღობებოდათ წინ, ხან უსახსრობა.

ცნობილი საზოგადო მოღვაწე, სამავშვო მწერალი და მთარგმნელი ჩამოყალიბებულა ამხანაგობა „სხივი“, რომელსაც ნაყოფიერი მუშაობა გაუწევია და წლების მანძილზე მრავალი საინტერესო წიგნი მიუწოდებია დაინტერესებული მკითხველისათვის. მისი თაოსნობით დაარსებულა ქალთა ახალი სკოლაც, რომელიც ყაზბეგის სახელობისა იყო. ამ სკოლაში ყველა საგანი ქართულად ისწავლებოდა.

1872 წელს ანასტასია თუმანიშვილის ხელმძღვანელობით შეიკრიბა ქალთა წრე, რომელიც ლიტერატურულ საქმიანობას ეწეოდა. ამ წრის წევრები ქართულად თარგმნიდნენ სხვადასხვა წერილებს, მოთხრობებს, და წიგნებად ბეჭდავდნენ ასეთი სათაურით: „თარგმანი საამერთა საკითხავად (თხუზულებათა) თარგმნილი და გამოცემული ქართველი ქალებისაგან“.

ანასტასია თუმანიშვილს პედაგოგიური მოღვაწეობაც იტაცებდა, მის პედაგოგიურ შეხედულებათა ჩამოყალიბებაზე დიდი გავლენა იქონია პეტროგრადში გამოცემულმა ალფონს ესკიროსის წიგნმა „XIX საუკუნის „ემილი“.

ან. თუმანიშვილი გაუტაცია ესკიროსის მოძღვრების პროგრესულ მხარეს და ევროპაში წასვლა გადაუწყვეტია. იმ დროს ციურიხში იყვნენ ქართველი ქალები ოლღა გურამიშვილი და კეკე მელიქიშვილი. შვეიცარიაში და საფრანგეთში ანასტასია ოთხი თვე დარჩენილა. იქ იგი დაინტერესებულა ბავშვთა აღზრდის, კერძოდ სკოლამდელთა აღზრდის საკითხებით, დაუთვალიერებია სკოლები.

სამშობლოში დაბრუნებისთანავე ან. თუმანიშვილი იწყებს პედაგოგიურ მოღვაწეობას.

1884 წელს, 35 წლის ან. თუმანიშვილს „ქალთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების“ გამგეობის წევრად ირჩევენ. იმავე წელს იგი ამ საზოგადოების დახმარებით თავის მშობლიურ სოფელ ხელოუბანში აარსებს პირველდაწყებითს სკოლას. ეს მოვლენა საგანგებო მილოცვით აღნიშნა აკაკი წერეთელმა. მუშა პოეტს იოსებ დავითაშვილს თავისი ხელით დამზადებული სახაზავები გადაუცია სკოლისთვის, ხოლო ანასტასიას შენობის მოსაწყობად თავისი ძვირფასი ნივთები გაუყიდია და სკოლასთან ობოლ ბავშვთა თავშესაფარიც გაუხსნია.

გასული საუკუნის 90-იან წლებში მას უკვე წიგნებად გამოცემული ჰქონდა რუსულიდან და ფრანგულიდან თარგმნილი სამავშვო მოთხრობები „ხატაურა“ (1881 წ.) „ზუთი ამბავი“ (1883 წ.) და „მოლაღური“ (1887 წ.).

ან. თუმანიშვილის თხოვნის საფუძველზე კავკასიის სასწავლო ოლქის მზრუნველმა ნება დართო ოლქის ბიბლიოთეკას ყმაწვილებისთვის მიეწოდებინა ან. თუმანიშვილის სამავშვო წიგნები „მოლაღური“ და „ზუთი ამბავი“.

მწერალმა ქალმა 1890 წლის 3 აგვისტოს მიიღო ჟურნალ „ჯეჯილის“ გამოცემის უფლება. ცნობას ჟურნალი დაარსების შესახებ ქართველი საზოგადოებრიობა აღფრთოვანებით შეხვდა.

ივლიას „ივერიამ“ 1890 წლის 31 დეკემბერს ქართველ საზოგადოებას აუწყა სამავშვო ჟურნალის დაბადება: „სასიამოვნო ამბავი უნდა ვახარო ჩვენს მკითხველს: დღეს დაურიგდა ხელმომწერთ პირველი ნომერი ახალი საყმაწვილო ჟურნალ „ჯეჯილისა“, რომელიც ამის შემდეგ ყოველ ორ თვეში გამოვა, ანასტასია თუმანიშვილის რედაქტორობით. მეტად კარგი რამ არის ეს პირველი წიგნი თვალსაჩინოებისათვის, არც გული და ჭკუაა დავიწყებული. ერთისა და მეორისათვისაც სამკალია საკმაოდ შიგ. ყდა წიგნისა, სურათები, ქაღალდი, ნაბეჭდობა, შინაარსი — ყოველივე თითქოს ერთმანეთს ეჯიბრება, ერთმანეთს არას უთმობს საკეთითა და სილამაზით. „ჯეჯილის“ რედაქციას კარგი საჩუქარი დაუმზადია ჩვენი მოზარდი თაობებისათვის... დიდი სიამოვნებით გადავიკითხე თითქმის ამ ახალი დაბადებულისა და ნორჩი ჟურნალისა. და უნდა ვთქვა, რომ გულით და სულით ვისიამოვნეთ, დავტკბით, დავტკბებით და უფრო ტკბილად დავბერდებით, ვიდრე მამა-პაპის ნაანდერძევი „აბრამია“-ნი და „გოზინაყი“ გადგაბერებდა“.

ჟურნალის პირველი ხელისმომწერი ოლღა ჭავჭავაძე ყოფილა. მას იმთავითვე აღუთქვამს რედაქციისათვის, „ილიას რაიმეს დავწერინებო“. მართლაც, „ჯეჯილის“ პირველი ნომრისათვის ოლღა ჭავჭავაძეს მოუტანია ლექსი „ბაზალეთის ტბა“.

ჟურნალს ეპიგრაფად წამძღვარებული ჰქონდა ი. დავითაშვილის სტრიქონები:

„იზარდე მწვანე ჯეჯილო,
დაპურდი გახდი ყანაო“.

„ჯეჯილი“ ამ სახელწოდებით ი. გოგებაშვილს მოუნათლავს: „ბავშვებს ის ახარებს, რაც დედასაც არ აწყენინ“, — უთქვამს დიდ პედაგოგს. ჟურნალს თავიდანვე მოუხვეჭია პოპულარობა.

ჟურნალ „ჯეჯილის“ დაარსების ათი წლის თავზე აკაკი წერეთელი წერდა: „ჯეჯილი“ შედარებით სხვებთან ნიჭიერად გამოდის, მაგრამ მკითხველი მაინც ცოტა ჰყავს და ამის მიზეზიც ადვილი მისახვედრია: ჩვენში ყოველივეს ჯერ კიდევ მებუკე და მეგანგაშე ეჭირება, თავისთავად ავ-კარგის გარჩევას ვეღარ ახერხებს დღევანდელი ქართველობა“ (1893 წ. № 12).

„ჯეჯილის“ მე-20 წლისთავზე ივლტა ნაკაშიძეს ასე შეუჯამებია ჟურნალის რედაქტორის მოღვაწეობა:

„თქვენი ღვაწლი ხალხის განათლების ასპარეზზე დაუფასებელია. „ჯეჯილის“ დაარსებით თქვენ შეჰქმენით ახალი ხანა ქართველთა განათლებაში, შეჰქმენით საკუთარი მხნეობით, დაუღალავი ენერგიით მთელი ოცი წლის განმავლობაში თქვენ აჩუქეთ საყმაწვილო ლიტერატურას მრავალი წიგნი, სავსე მრავალფეროვანი შინაარსითა.

თქვენმა „ჯეჯილმა“ გააღვიძა და გამოიყვანა ამ მეტად საპატო ასპარეზზე არა ერთი ქართველის ნიჭი, რომელიც უამისოდ უქმად და უნაყოფოდ დაჭკნებოდა. ამითაც არ დაკმაყოფილდით, თქვენ შეჰქმენით მეორე კერაც სწავლა-განათლებისა. დააარსეთ ახალი საზოგადოება „განათლება“, რომელმაც გახსნა ფრიად სასარგებლო სასწავლებელი ღარიბ ქართველთათვის“...

როგორც ამბობენ, ამ სიტყვებს კომენტარი აღარ უნდა.

ᲗᲐᲛᲐᲠ. ᲒᲝᲛᲐᲠᲗᲔᲚᲘ.

ᲒᲕᲔᲞᲐᲢᲘᲥᲔᲑᲐ

ᲤᲘᲚᲐᲠᲛᲝᲜᲘᲐ

ᲐᲮᲐᲚᲘ სეზონი საქართველოს სახელმწიფო ფილარმონიამ, შეიძლება ითქვას, უკვე გახსნა (დაიწყო მუსიკალური ფესტივალი „ქება ვაზისა“), მაგრამ, ოფიციალურად ფილარმონიის დიდი საკონცერტო დარბაზი **11 სექტემბერს** გვიწვევს, და გვიწვევს ძალზე ორიგინალურ საღამოზე, რომელსაც „ჩემო კარგო ქვეყანავ, მრავალჟამიერ!“ ჰქვია. ეს იქნება დიდი კონცერტი, რომელშიც მონაწილეობას მიიღებენ საქართველოს სხვადასხვა კუთხის საუკეთესო მხატვრული ანსამბლები, ჯგუფები, სოლისტები...

12 სექტემბერს კი თბილისელებს ელოდებათ საინტერესო შეხვედრა უცხოურ კოლექტივთან. ეს არის ამერიკის თეატრალური გილდიის 50-კაციანი დასი, რომელიც წარმოგვიდგენს მუსიკალურ სპექტაკლს „ქარიშხლიანი გზაჯვარედინი“. რამდენადაც გავიგეთ, სპექტაკლში აქა-იქ ქართულ თემასაც გვთავაზობენ ჩვენი სტუმრები.

13-15 სექტემბერს სცენა დაეთმობა საესტრადო ანსამბლ „ბლიცს“, რომელიც ახლახან ლივერპულში საერთაშორისო კონკურსის ლაურეატი გახდა. **17 სექტემბერს** კი დაგეგმილია ისრაელ-საქართველოს მეგობრობის სალამო, რომელშიც მონაწილეობას მიიღებენ ქართული ლიტერატურისა და ხელოვნების ცნობილი წარმომადგენლები და ისრაელიდან ჩამოსული სტუმრები...

თვის ბოლოს, **20-28 სექტემბერს** ფილარმონიაში გვიწვევს „ბავშვთა ხელოვნების ფესტივალი“. მრავალფეროვანია მისი პროგრამა, მარტო თამაზ გოგოტიშვილის მოცეკვავეთა ანსამბლის — „25 ვირტუოზის“ ნახვა რად ღირს?! ნორჩები ესტაფეტას დიდებს გადაუოცავენ: **29 სექტემბრიდან** ოქტომბრის პირველ რიცხვებამდე მსმენელთა წინაშე შემოქმედებითი ანგარიშით წარსდგებიან პოპულარული საესტრადო ანსამბლები „ორერა“, „პირამიდა“, „ნატვრის ხე“ და კიდევ ბევრი სხვა ნიჭიერი შემსრულებელი, რომელთა ხელოვნება კარგად არის ცნობილი თბილისელთათვის. **24-დან 29 ოქტომბრამდე** კი ჩვენი დედაქალაქი უმასპინძლებს საერთაშორისო ჯაზური მუსიკის ფესტივალს, რომელიც პირველად იმართება საბჭოთა კავშირში. ეს, უდავოდ, თბილისის მუსიკალური ცხოვრების უმნიშვნელოვანესი მოვლენა იქნება, რომელშიც მონაწილეობას მიიღებენ მსოფლიოს ჯაზის „ვარსკვლავები“ ოსკარ პიტერსონი, მაილს დეივისი და სხვები...

აი, ეს არის ორი თვის მნიშვნელოვან მოვლენათა ანონსი.

— თითქოს საინტერესოა სექტემბერ-ოქტომბრის პროგრამა, — ეუბნება „**კომუნისტის**“ კორესპონდენტს საქართველოს სახელმწიფო ფილარმონიის დირექტორი, ხელოვნების დამსახურებული მოღვაწე **დორიან კიტია**, — ჩვენ მაინც არა ვართ კმაყოფილი. და იცით რატომ? არსებითად მაინც „ქართული პროგრამა“ გამოვიდა... ერთი უცხოური კოლექტივი საქმეს ვერ შველის, რაც შეეხება ჯაზის ფესტივალს, ის ჯერ კიდევ ივნისში უნდა გამართულიყო და გასაგები მიზეზების გამო ჩაიშალა...

შეიძლება სათქმელად, სასიამოვნო არ იყოს, მაგრამ მაინც უნდა ითქვას, რომ ჩვენი ქვეყნის სხვადასხვა ცნობილი საესტრადო კოლექტივი, ცალკეული შემსრულებლები ერიდებიან გეზს თბილისისაკენ. აღარც ჩვენ გვიწვევენ ძველებურად, არადა, ჩვენი მთავარი ასპარეზი სწორედ ეს უკიდეგანო ქვეყანაა — ყოველთვის დიდია ინტერესი ქართული ანსამბლებისადმი. არ ვიცი, ვინ „მოახერხა“, ვის აძლევს ხელს ერომანგთისადმი ასე გულის გაცივება... მე, შეიძლება ითქვას, „პროფესიონალი დირექტორი“ ვარ, უამრავი წელი მოვათიე ამ თანამდებობაზე და არ მახსოვს, გეგმის შესრულება გამჭირვებოდეს... ახლა, სამწუხაროდ, გვიჭირს, მაგრამ მომავალს იმედით შევყურებთ...

ᲛᲮᲐᲢᲕᲠᲘᲡ ᲡᲐᲮᲔᲚᲝᲡᲜᲝᲕᲜᲘ.

ᲙᲐᲮᲐ ᲩᲮᲐᲢᲐᲠᲐᲘᲨᲕᲘᲚᲘᲡ ᲤᲝᲢᲝ.

ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝ: ᲛᲐᲢᲘᲐᲜᲔ ᲤᲝᲢᲝᲒᲠᲐᲤᲘᲐᲨᲘ

ᲘᲣᲜᲔᲡᲙᲝᲡ ᲒᲐᲓᲐᲬᲧᲕᲔᲢᲘᲚᲘᲗᲘᲗ ᲛᲘᲛᲓᲘᲜᲐᲠᲔ ᲬᲚᲘ

ᲒᲐᲛᲝᲪᲮᲐᲓᲔᲑᲣᲚᲘᲐ ᲤᲝᲢᲝᲒᲠᲐᲤᲘᲘᲡ 150 ᲬᲚᲘᲡᲗᲐᲕᲘᲡ ᲗᲚᲐᲓ

ᲐᲛ თარიღს მიეძღვნა გამოფენა, რომელიც გაიხსნა თბილისის ჟურნალისტს სახლში. მისი დევიზია „ფოტოგრაფია ცხოვრებაში, ცხოვრება — ფოტოგრაფიაში“.

ექსპოზიციაში დაახლოებით ასი ნაშუშვეარია — რეპორტაჟები, ნარკვევები, პეიზაჟური ჩანახატები, ცნობილ საზოგადო მოღვაწეთა, მუშათა და კოლმეურნეთა პორტრეტები, რომლებიც შესრულებულია რესპუბლიკის ფოტოგრაფიის წამყვანი ოსტატების მიერ. ისინი მაღალ პროფესიულ დონეზე, სიყვარულით ქმნიან საქართველოს ფოტომატიანეს, ასახავენ მისი ისტორიის განსაკუთრებით საინტერესო ეტაპებს, გვიჩვენებენ რესპუბლიკის, მისი ხალხის ცხოვრებას ომნერვებისა და პალიტრის მთელი მრავალფეროვნებით. (ᲡᲐᲥᲘᲜᲤᲝᲠᲛᲘ).

ᲯᲐᲜᲛᲠᲗᲔᲚᲝᲑᲘᲡ ᲞᲐᲡᲞᲝᲠᲢᲔᲑᲘ

ᲡᲠᲣᲚᲬᲚᲝᲕᲐᲜᲔᲑᲐᲛᲓᲔ დიდი ხნით ადრე მიიღებს საქართველოს 10 ათასი ყველაზე ნორჩი მცხოვრები... პასპორტებს. ამ უჩვეულო დოკუმენტში საცხოვრებელი ადგილის, ოჯახის შემადგენლობისა და სხვა ტრადიციული ცნობების ნაცვლად შეიქვთ მონაცემები სკოლამდელი ასაკის ბავშვის ფიზიკურ თავისებურებაზე, ჯანმრთელობის მდგომარეობაზე. ეს სიახლე დაინერგა სახალხო განათლების სამინისტროს ინიციატივით.

ზემოთ ჩამოთვლილი მონაცემები იწერება ბროშურაში, რომელიც სასკოლო დღიურს მოგვაგონებს, და განაწილდება მეოთხედი საუკუნის განმავლობაში, მოიცავს ადამიანის ცხოვრების პერიოდს 5 წლიდან 29 წლამდე. სწორედ ასეთია სახალხო განათლების სამინისტროს კონტინგენტის ძირითადი ასაკობრივი ინიპაზონი. პასპორტში შეტანილი ჯანმრთელობის უველა „პარამეტრი“ მოწნებულია და დამტკიცებულია რესპუბლიკის ჯანმრთელობის დაცვის სამინისტროს მიერ.

თავდაპირველად უჩვეულო პასპორტების ფურცლებს ავსებენ საბავშვო ბაღის მედიკოსები და ფიზკულტურის მასწავლებლები, შემდეგ სკოლებში, ტექნიკუმებში, პროფტექსასწავლებლებში, უმაღლეს სასწავლებლებში შეიტანენ სპორტულ შედეგებს, ცნობებს გადატანილი ავადმყოფობებისა და ოპერაციების შესახებ. ისეთ მონაცემებს კი, როგორიც არის წონა, სიმაღლე, პულსი, რეგულარულად განაახლებს თვით პასპორტის მფლობელი.

„ჯანმრთელობის პასპორტში“ არის საინტერესო გრაფაც: როგორ ეკიდებიან ოჯახის წევრები ფიზიკურ აღზრდას? ამ შეკითხვაზე ყველაზე სწორი პასუხი იქნება ის მონაცემები, რომლებიც აფიქსირებენ თავდაპირველად ბავშვის, შემდეგ კი ახალგაზრდის ორგანიზმის მდგომარეობას.

— რა თქმა უნდა, „ჯანმრთელობის პასპორტს“ არა აქვს იურიდიული ძალა, — თქვა საქართველოს სახალხო განათლების სამინისტროს ფიზიკური აღზრდისა და სპორტის განყოფილების უფროსმა მურთაზ მნათობიშვილმა, — მაგრამ ასეთი რამ მიზნად არც დაგვისახავს. მთავარია ჩამოყალიბოთ საზოგადოებრივი აზრი, რომელიც ვერ შეურიგდება ახალგაზრდა თაობის ხელმიშვებულ ჯანმრთელობას.

ჯერჯერობით, კი „ჯანმრთელობის პასპორტები“ გადაეცემათ სკოლამდელ სასწავლებელთა მხოლოდ ნაწილის აღსაზრდელებს, მაგრამ ყოველწლიურად ეს სიანლე სულ უფრო ფართოდ გავრცელდება, სანამ მთელ რესპუბლიკას არ მოიცავს.

Რ. ᲨᲔᲚᲘᲐ,
საქინფორმის კორ.

ᲒᲖᲔᲑᲡᲐ ᲓᲐ ᲒᲖᲐᲯᲕᲐᲠᲛᲓᲘᲜᲔᲑᲖᲔ

ᲡᲐᲐᲕᲢᲝᲛᲝᲑᲘᲚᲝ შემთხვევებში მოყოლილ ბავშვთა ტრავმატიზმისა თუ ტრაგიკული შემთხვევების მხრივ ჩვენს რესპუბლიკას საყურადღებო ადგილი უკავია. ყოველდღიურად სიბეროთა კავშირში იღუპება ათზე მეტი მოზარდი, ყოველწლიურად — ოთხი ათასზე მეტი. ვის დავბრალოთ ამგვარი სავალალო და სამწუხარო ფაქტები?

2 აგვისტოს 19 საათზე ხაშური-ახალციხის გზაზე, ახალციხის სატრანსპორტო საწარმოს კუთვნილი ავტომობილის „გაზ-24“ (8847 გაბ) მძღოლს გ. ჩიჩანიძეს აწყურის მკვიდრმა ნ. წიკლაურმა ბავშვების გასასეირნებლად მაწყნა ხიხოვა. ცხადია, „მეგობარმაც“ არ უთხრა უარი, რაც სამდისწერო გამოდგა ნორჩი მგზავრებისათვის. დასახლებული ბენის სამოცდამეერთე კილომეტრზე ნ. წიკლაურმა ვეღარ დაიმორჩილა მანქანის სვლა და შემხვედრი მიმართულებით მომავალ სავეტომობილო გზების-სამინისტროს სამშენებლო-სამონტაჟო სამმართველოს კუთვნილი ავტომობილს („გაზ-52“ 0768 გრა) შეეჯახა. საგზაო შემთხვევას მსუხუქ ავტომობილში მჯდომი ცხრა წლის ინგა ლაბაძის სიცოცხლე შეეწირა, ხოლო მძიმედ დაშავებული ათი წლის ინგა გავთაძე და შვიდი წლის გიორგი ჩიჩანიძე საავადმყოფოში მოათავსეს.

აი, რა მოხდა ორი მძღოლის მშვიდობის გამზირზე მშენებლობის სამინისტროს №8 სამმართველოს კუთვნილი ავტომობილის („რაფ-2203“ 6492 გაე) მძღოლმა ო. ოთიაშვილმა უხეშად დაარღვია საგზაო მოძრაობის წესები და ქუჩაში გამოსულ სამი წლის ინგა წიწუაშვილს შეეჯახა. გოგონა საავადმყოფოში გარდაიცვალა.

კვლავ დაუდეგრობა, დაუდეგრობა მძღოლისა და მშობლების, რომელებმაც მეთვალყურეობის გარეშე დატოვეს გოგონა ტრანსპორტით გადატვირთულ ქუჩაში.

ადგილზე გარდაიცვალა უმეთვალყუროდ მიტოვებული სამი წლის მარიკა კიკილაშვილი, რომელსაც 27 მაისს, 11 საათსა და 30 წუთზე ,ბურჯაანის რაიონის სოფელ მუკუზანში რაიონის გაბავშვი, ოთხმოცდაორმა კი სხეულის სხვადასხვა ხარისხის დაზიანება მიიღო.

საგზაო წესების დაცვა მძღოლის უპირველესი მოვალეობაა, მაგრამ ბოლო დროს ძალზე გახშირდა მათი უგულვებელყოფა. მერედა, რას ვერჩით ბავშვებს?

კიდევ ერთი სამწუხარო ფაქტი: 1989 წლის 28 აგვისტოს, ორშაბათს, „მარიამობის“ დღესასწაულზე კახეთის რაიონის რკონის სალოცავში ყოველგვარი საბუთებისა და ნებართვის გარეშე გლდანის რაიონის კოოპერატივ „ხანგის“ კუთვნილი სატვირთო თვითმცლელით („გაზ-5543“ 64-66 გრა) გაეშართა მძღოლი არჩილ სტეფნაძე. მან თვითმცლელის ძარაზე მოათავსა თავისი მეუღლის ნათესავები. სალოცავიდან დაბრუნებულმა მძღოლმა კახპი-რკონის გზაზე 17-ე კილომეტრზე ვეღარ დაიმორჩილა საკე და ავტომანქანა გადაბრუნდა. დაიღუპა 4 და სხეულის დაზიანება მიიღო ათმა ადამიანმ. დაღუპულთა შორის იყო 12 წლის მამუკა იმერლიშვილიც, ხოლო დასახიჩრებულთა შორის — 13 წლის იორამ იმერლიშვილი და 14 წლის რამაზ კორკოტაშვილი (ყველანი ნათესავები იყვნენ)... მკითხველი ალბათ, გაგვიგია, ალმაზრდელები, პედაგოგები ნაკლებ უურადღებას ვუთმობთ მოზარდებთან ქუჩაში უსაფრთხო მოძრაობის წესებზე საუბარს, რჩევა-დარიგების მიცემას. სწორედ ამიტომ, ბევრი ტრაგედია ფუბით მოხიარულეთა მიზეზით ხდება ხოლმე.

მალე დასრულდება საზაფხულო არდადეგები, ამ პერიოდისათვის რთულდება საავტომობილო გზებზე ტრანსპორტის მოძრაობა, რაც თავის მხრივ ავტოსაგზაო შემთხვევების მატებასაც იწვევს. ამ გართულებული სიტუაციების დასაძლევად რესპუბლიკის სახელმწიფო ავტოინსპექციის სამმართველოს აპარატის ყველა პასუხისმგებელი მუშაკი ტრასებზე განსაკუთრებული დავალებითაა მიმაგრებული: არ დაუშვან საგზაო მოძრაობის წესების დარღვევის არცერთი ფაქტი, დროულად აღკვეთონ მოზარდების საკესთან ჯდომის შემთხვევები, საგზაო მოძრაობის მონაწილეებთან ჩაატარონ ახსნა-განმარტებითი სახეობის საუბრები.

ავტოინსპექციის სამმართველოს ხელმძღვანელობამ სპეციალური თათბირი მიუძღვნა ახალი სასწავლო წლის დაწყებას, სადაც მოწვეული იყვნენ საგზაო ზედამხედველობის ინსპექტორებიც. თითოეული მათგანი მკაცრადაა გაფრთხილებული, რათა არ დაუშვან მძღოლების მიმართ უხეშობისა და უტაქტობის შემთხვევები, დამრღვევთა მიმართ იყვნენ თავაზიანნი და პრინციპულნი. ავტოინსპექციის ყველა რანგის თანამშრომელმა ხელი უნდა შეუწყოს მოძრაობის მონაწილეების ისეთ ხაზიანო განწყობილებას, როგორიც ახალი სასწავლო წლის დაწყებაა. თავის მხრივ, ამ დაძაბული პერიოდისათვის მეტი ყურადღების გამოჩენა მართებთ მძღოლებს, მშობლებს, რათა თავიდან იქნას აცილებული მცირედი უსიამო შემთხვევაც კი. არადა, ხშირია შემთხვევები, როცა მშობელი საკუთარი ავტომობილით მგზავრობისას შვილების თანდასწრებით უხეშად არღვევს მოძრაობის წესებს, გაჩერების შემთხვევაში კი უკმეხად, უსაფუძვლოდ ედავება ავტოინსპექტორს, რითაც ცუდ მაგალითს აძლევს აღსაზრდელს. ერთხელ და სამუდამოდ უნდა აღვკვეთოთ ასეთი ფაქტები, უნდა ვისწავლოთ ერთმანეთის პატივისცემა!

გვჯერა, ჩვენს ნათქვამს უურად იღებენ მშობლები, მძღოლები, ალმაზრდელები, პედაგოგები და თავიანთი საზრიანი, გამოზნული მოქმედებით ყველაფერს გააკეთებენ ქუჩებში ბავშვთა უსაფრთხო მოძრაობისათვის.

ᲠᲝᲒᲔᲠᲗ ᲘᲐᲜᲗᲑᲔᲚᲘᲫᲔ,
საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს სახელმწიფო ავტოინსპექციის სამმართველოს პროპაგანდისა და აგიტაციის ქვეგანყოფილების უფროსი, მილიციის მაიორი.

ᲔᲙᲝᲜᲝᲛᲘᲙᲐ ᲓᲐ ᲔᲙᲝᲚᲝᲒᲘᲐ

ᲬᲧᲐᲚᲓᲘᲓᲝᲑᲘᲡ ᲕᲔᲠᲐᲒᲘ ᲖᲜᲔ

ᲡᲐᲛᲔᲪᲜᲘᲔᲠᲝ-ᲡᲐᲬᲐᲠᲛᲝᲝ გაერთიანება „ხაჭაპურაძეში“ ხორცი ესხმება რესპუბლიკის ფარგლებში ზღვის სანაპიროს და მდინარეთა ხეობების გადარეცხვისა და ნგრევისაგან დაცვის გენერალურ სქემას. დამთავრდა მდინარეებიანთა ნაპირების გამაგრების სქემის შემუშავება და დაიწყო სამშენებლო საქმიანობა. კელოშეტურ-ნახევარზე გადაბმიდა „ფარი“, რომელმაც უნდა დაიცვას ბორის ახალი ბიკრორაიონი მდინარის შემოტევისაგან. მშენებლები არ წყვეტენ მუშაობას ხაიმედო დაბრკოლების შექმნისათვის. მიმდინარე წლის დამლევისათვის გაერთიანების თანამშრომლები დაასრულებენ აგრეთვე რაიონის სანაპირო ხაზის გამაგრების სქემასაც.

... ჩვენი მდინარეების მშვიდობიანი დინება ღრმა ხეობებში საოცრად იცვლება, როგორც კი ისინი გადავიკეტენ. ხშირად და მოულოდნელად იცვლიან ისინი კალაპოტს, წყალდიდობის დროს კი ყველაზე წყნარი მდინარეებიც კი გეიჩვენებენ ხოლმე თავიანთ ბერეულობას, ნიადვრად მოედებიან სანაპირო მიწებს, წალეკავენ ყველაფერს თავიანთ გზაზე. თუ რა ზიანი მოაქვს ამას სახალხო მეურნეობისათვის, შეიძლება ვიმსჯელთ სულ ახლახან მომხდარი მაგალითით, როცა რიონი მოვარდა. ამბოხმერბულმა სტიქიამ დაანგრია სახლები, გზები, ხიდები, დაუნიავა სასოფლო-სამეურნეო სავარგულები. ბედად ყოველივე ამას მსხვერპლი არ მოყოლია.

მდინარეთა ცვალებადმა ხასიათმა შეუძლებელია გავლენა არ მოახდინოს სანაპირო ზოლზე, რომელიც წყალდიდობისას ზშირად ირეცხება და ინგრევა. გარდა ამისა, სანაპირო ხაზი იცვლება კარიერებიდან მშენებლობისათვის საჭირო ქვიშის და ღორღის უსისტემო ამოღების გამოც. სპეციალისტების წინაშე დგას ნაპირების გამაგრების სქემის შედგენისას ვითვალისწინებთ ყოველი მდინარის „ინდივიდუალურ სახეობას“, და სანაპირო ლანდშაფტის თავისებურებას. ზოგჯერ მდინარეთა კალაპოტებში ზედმეტი დანარიეი გროვდება, ასეთ შემთხვევებში ნებადართულია მისი ამოღება მდინარეთა კალაპოტების ოპტიმალური პარამეტრების ხელოვნური შენარჩუნების მიზნით, რაც საჭიროა მოვარდნილი წყლის გასატარებლად. ამ შემთხვევაში ზიანი არ ადგება ნაპირების სიმტკიცეს, და მდინარეებსაც ზღვისკენ მიაქვთ საჭირო რაოდენობის პლაჟწარმომქმნელი ნარეული. სხვათა შორის, მდინარეთა ადიდების საშიშროების თავიდან აცილება დაგვეხმარება სოფლის მეურნეობის საჭიროებისათვის გამოვიყენოთ დაბლობ ჭალები.

ყველა პარამეტრის გამოკვლევა საშუალებას მოგვცემს სამეცნიერო საფუძველზე შევიმუშაოთ უფრო ეფექტიანი რეკომენდაციები ნაპირგამაგრების პრაქტიკული სამუშაოებისათვის, გამოვნახოთ დედამიწის ცისფერი „არტერიების“ ვერაგი ზნის „მორჭულების“ პროგრესული მეთოდები.

(ᲡᲐᲥᲘᲜᲤᲝᲠᲛᲘ).

ᲕᲘᲡ ᲓᲐᲕᲐᲑᲠᲐᲚᲝᲗ?

ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲡᲡᲠ ᲡᲐᲗᲒᲝᲒᲘᲡ ᲡᲐᲮᲔᲚᲛᲬᲘᲤᲝ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲗᲨᲘ

ᲘᲛᲘᲡ გამო, რომ გარკვეული სიძნელეები შეიქმნა აზერბაიჯანის სსრ რკინიგზაზე, დროებით შეიზღუდა ზეზღუდვები ტვირთის გადაზიდვაზე ჩრდილოეთ კავკასიის რკინიგზის აღმოსავლეთ ნაწილში და აზერბაიჯანის რკინიგზაზე.

ჩრდილოეთ კავკასიის რკინიგზის დასავლეთი ნაწილისკენ ტვირთის გადაგზავნის და ამ გზით რესპუბლიკაში დასავლეთ საქართველოდან ტვირთის შემოზიდვის ორგანიზაციას გარკვეული დრო დასჭირდება. ამიტომ ნავთობპროდუქტებს რესპუბლიკის საწარმოები, ორგანიზაციები და მოსახლეობა შეზღუდულად მიიღებენ.

საწარმოებს, ორგანიზაციებს და მოსახლეობას ვთხოვთ ყაირათიანად გამოიყენონ საწვავ-საპოხი მასალები.

ᲓᲦᲔᲡ დასავლეთ საქართველოში მოსალოდნელია ხანმოკლე წვიმა, ჭექა-ქუხილი, დასავლეთის ქარი 5-10 მეტრი წამში, ტემპერატურა — ბარში 28-33, ზღვისპირეთში 25-30, მთაში 27-32, მაღალმთიანეთში 15-20 გრადუსი.

აღმოსავლეთ საქართველოში— მშრალი ამინდი, დასავლეთის ქარი 9-14, ზოგან 15-20 მეტრი წამში, ტემპერატურა — ბარში 30-35, მთაში 27-32, მაღალმთიანეთში 20-25 გრადუსი.

ᲗᲑᲘᲚᲘᲡᲘᲡᲘ: დარი, ჩრდილოდასავლეთის ქარი 9-14, ქალაქის გარეუბნებში 15-20 მეტრი წამში, ტემპერატურა — 33-35 გრადუსი.

ᲡᲞᲝᲠᲢᲘᲡ ᲐᲛᲑᲔᲑᲘ

ᲠᲔᲞᲔᲢᲘᲪᲘᲐ ᲩᲔᲛᲞᲘᲝᲜᲐᲢᲘᲡ ᲬᲘᲜ

ᲗᲑᲘᲚᲘᲡᲘᲡ „დინამოს“ კალათბურთელებმა მოიგეს საქართველოს დედაქალაქის სპორტის სასახლეში დაწყებული დინამოელთა გუნდების საერთაშორისო ტურნირის სასტარტო შეხვედრა. მასპინძლებმა დაამარცხეს ფრუნზელი თანალუბელები — 99:91 (56-41).

ამ ასპარეზობის ფავორიტები— თბილისელი და მოსკოველი დინამოელები — ტურნირს მიიჩნევენ როგორც ძალების შემოწმებას ქვეყნის ჩემპიონატის წინ, რომელიც სექტემბრის დამლევს დაიწყება. ჩვენი გუნდი სერიოზულად ემზადება მომავალი გათამაშებისათვის. მის შემადგენლობაში არის ცვლილებები. გუნდი დატოვეს ანდრია ტიუნინმა და იგორ ბოროდაჩოვმა, რომლებმაც ბევრი რამ გააკეთეს კოლექტივისათვის, გუნდის შემადგენლობაში მიღებულია რამდენიმე ახალბედა